

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 193. szám
1940. augusztus 28., szerda

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Erdélyi szakértői bizottságot hívott össze Pop Valer dr. meghatalmazott miniszter

Berlinbe, illetve Rómába utaztak a budapesti és bucuresci-német és olasz követek

Bucuressti Fabritjus meghatalmazott miniszter bucuresci-német követ kedden Salzburgba utazott. Ugyancsak Bucurestiből érkezett jelentés szerint Chiggi, Olaszország bucuresci-követe Rómába utazott a keddi napon.

Budapest. (Rador.) A Stefani Iroda jelentése szerint Olaszország budapesti követe Rómába utazott. Nem sokkal később a budapesti német követ repülőgépen Salzburgba utazott.

Bucuressti. A külügyminisztériumban ma nagyjontosságu tárgyalások kezdődtek. Pop Valer meghatalmazott miniszter román fődelegátus szakértőkként több erdélyi férfit hívott meg, akik résztvesznek azokban a technikai előkészületekben, amelyeket Pop Valer dr. irányít. A külügyminisztériumban működő szakértő-bizottságba többek között meghívást nyertek: Victor Hodor, Szamos-tartomány vezérőrnagyja, Opreanu mérnök a közlekedésügyi minisztérium vízrajzi igazgatója, Papp Ocran, a kolozsvári ítéltábla főelnöke, Calani, a nemzetnevelésügyi minisztérium vezérőrnagyja, Veniamin Nistor, nagysebeni archimandrita, Alex. Pteancu vezérőrnagy, a kisebbségi minisztérium műszaki tanácsosa, Macavel Victor kanonok, Hossu Eugen mérnök, a CFR központi igazgatóságának vezérőrnagyja.

tója, Titu Malai kanonok, Moise Iencu, a kultuszminisztérium vezérőrnagyja, Stefan Manculea balázsfalvi tanár, dr. Sabin Manoilu, a statisztikai hivatal vezérőrnagyja, Georgescu és Colopentia nevű munkatársaival, dr. Vlad Petre Kolozsvárról, Zeicu mérnök, erdélyi tanácsos, Marius Pecula, a kolozsvári „Albina”-bank igazgatója, Titus Onisor a belügyminisztériumtól, Ioan Lazarescu mérnök, kolozsvári műszaki tanácsos, Pop Cornel kolozsvári ügyvéd, dr. Crîstea Tiberiu Kolozsvárról, Ion Chirila vezérőrnagy, Sabin Opreanu kolozsvári tanár, Tilea mérnök, Sever Andru ügyvéd, Ion Mircea Nonu a nemzetgazdasági minisztérium műszaki tanácsosa, Vintila Mihailescu egyetemi tanár.

Pop Valer miniszter bevezető szavai után az egybegyűltek azonnal hozzákezdtek a munkálathoz. A legközelebbi ülést ma, szerda délután hét órakor tartják a külügyminisztériumban.

Bucuressti. Kedden délután a román-bulgár tárgyalóbizottságok jogi és pénzügyi szakértői hosszasan tárgyaltak együttes ülésükön. A szakértők tanácskozása a hivatalos jelentés szerint délután 17 óra 30 perctől 20 óráig tartott. Ott-tartomány helytartósági palotájában, Craio-

A craiovai tárgyalások

Craiovából jelentik: A román-bulgár tárgyalásokat vasárnap is folytatták. Craiován azzal számolnak, hogy a tárgyalások hamarosan befejeződnek. Jól értesült román körökben úgy tudják, hogy a románok Caliacra és Durostor-megyéket fokozatosan ürítik ki. Arról is szó van, hogy a balcici kastély, amelyben Maria királyné szíve pihen, a bolgár Balcicban területenkivüliséget fog élvezni. A kiürítést egy hivatalos jelentés szerint tervszerűen hajtják végre és annak határidejét a tárgyaló bizottságok október 10-ben állapították meg.

Szófia. (Rador.) Pomenoff bolgár meghatalmazott miniszter, aki a Craiován tárgyaló bolgár bizottság vezetője, vasárnap

Szófiában járt, hogy előterjessze a jelentését az eddigi megbeszélésekről.

A bucuressti rádióállomás jelentése szerint a bolgár meghatalmazott miniszter tegnap már visszatért Craiovára, ahol Cretianu román meghatalmazott miniszterrel folytatta a megbeszélést.

A rádió értesülése szerint tegnap a román és bolgár pénzügyi szakértők ültek össze értekezletre.

Bucuressti. Hivatalosan jelentik: A Craiován tárgyaló bizottságok román fődelegátusa tegnap hosszasan tárgyalt a bolgár fődelegátussal. A jogi és pénzügyi szakértők mindkét delegáció részéről ma együttes ülést tartottak.

Tokió izgatottan fogadta a hirt, hogy Anglia Singapurt átengedi az USA-nak

Japán bekerítéstől tart

Tokióból jelentik: Az amerikai tengerészeti minisztérium ama nyilatkozata, hogy Amerika tengeri támaszpontként már a közeli napokban megszerzi Singapurt az angoloktól, Japánban óriási izgalmat keltezt. Japán illetékes körök szerint ez a váratlan fordulat könnyen az eddigi amerikai-japán egyensúly felborulásához vezethet a Csendes-óceánon, sőt Amerikát olyan felsőbbrendűséghez juttathatja, hogy Japán két tűz közé kerül és teljesen körül lesz zárva. Japánban arról is tudnak, hogy Ausztrália és Amerika között titkos defenzív megállapodás jött létre és ha Singapur Amerika birtokába jutna, ez azt je-

lentené, hogy Anglia és Amerika nyíltan provokálni akarja Japánt. Japán politikai körök már most fel vannak készülve arra az eshetőségre, hogy ezzel a fordulattal szemben a legsürgősebb rendszabályokat léptetik életbe az Egyesült Államok ellen.

99 évre veszi bérbe az USA a bermudai nagy tengerszorost

Newyorkból jelentik: A bermudai kormányzó a törvényhozó testületben kijelentette, hogy valamelyik bermudai támaszpontot az Egyesült Államok légi, esetleg tengerészeti támaszpont céljaira 99 évre bébbeveszi.

Ezer évig vendég?

Az alábbi cikk Kacsó Sándor, a közismert erdélyi költő tollából származik. Kacsó Sándor érdekes cikkének alábbi részleteit közölhetjük:

Szüllő Géza dr. magyar felsőházi tag, aki olyan hosszú ideig volt a Csehszlovákiában élő magyar kisebbség következetes és bátor vezére, elméletileg is egyik legjobb szakértője a „kisebbségi kérdésnek.” Ő állította fel azt az akkor még nem népszerű tételt, hogy a kisebbségi népcsoportok között igenis van olyan különbség, amely a különféle bánásmódot indokolta teszi. A különbség természetesen nem a nemzetiségből, vagy a fajtából fakad, hanem a település, a szállásverés helyéből, idejéből és módjából. Az a népcsoport, amely egy államiság keretébe bekérezkedik, illetve bekérezkedett valamikor, valóban vendégnek tekinthető. A vendégnek pedig kötelessége alkalmazkodni a vendéglátó házi-rendjéhez, szokásaihoz, nyelvéhez, törvényeihez. Az a kisebbségi népcsoport azonban, amely a maga települési helyén ősi szállásfoglaló, nem vendég, hanem ur a maga területén. Joga van minden külön jellegzetességéhez, joga van népi törvényeihez, nyelvéhez, viseletéhez. Joga van ahhoz, hogy valóban ur legyen a maga portáján és a maga kérdésében.

Szüllő Géza a felvidéki magvarságot ilyen ősfoglalónak, őstelepülőnek tekintette s ezen az alapon követelte számára az önrendelkezési jogot. A felvidéki magvarság azután visszakerült az anyaországához, de vele együtt a magyar államiság alá került több százezer szlovák is. Szüllő Géza azonban az új helyzetben sem változtatta meg álláspontját. Azt, amit a kisebbségi sorshoz élő őstelepülő magvarság számára követelt, jogként ismerte el a magyar államiságba került őstelepülő szlovákok számára is. A „vendég-kisebbség” fogalmát csak azokra a szlovák szórványokra alkalmazta, amelyek az őstelepülési helyekről az elmúlt századokban kéreztettek beljebb az Alföld felé.

Akkoriban a „vendég-kisebbség” elmélete nem vert fel olyan nagy port. Sokféle kisebbség élt minden államban — Európában mintegy 40 milliónyi — s a egyetemes kisebbségi harc lendületét gáncsolta volna, ha ezek a kisebbségek maguk kezdek osztályozgatni magukat. Maga az elmélet sem vált nemzetközi vitaanyaggá. A gyakorlat később minden vita nélkül kezdett alkalmazkodni hozzá, ami mindenesetre azt mutatja, hogy Szüllő Géza tételle nemcsak szellemes volt, hanem nemzetközi kodifikáció nélkül is jogforrás lett.

Erre kell gondolnunk most, amikor a „vendég-kisebbség” gondolata a hazai sajtóban is egyre gyakrabban jelentkezik. A nemzeti hírverés sajtóitotta ki most magának, érvelési szándékkal. Sajnos azonban nem azzal a

Adakozzunk a magyar közművelődésre!

A Magyar Népközösség könyvtára minden magyarnak rendelkezésére áll díjtalanul, A tárgymutató elkészítése előtt könyvadományok szíves beiktatását várjuk a Losif Vulcan ucca 12. szám alatt levő Központi Irodába

tiszta és elfogadható megfogalmazással, ahogyan Szűllő Géza annak idején a maga népcsoportjában köztudattá tette.

Meg kell állapítanunk, hogy ez a furcsa szemlélet hivatalos kormányténvezők részéről tudomásunk szerint biztatást és helyeslést nem kapott. Ezt mindenestre értékékként kell elkönyvelnünk. Ha tehát felemeljük a szavunkat ez ellen a szerintünk nagyon helytelen és nagyon meggondolatlan beállítás ellen, nem is annyira tiltakozásként tesszük, mint inkább figyelmeztetné akarunk vele. Az ilyen hírverés és az ilyen érvelés könnyen megmérgezheti a lelkeket s fertőzötté teheti a közfelfogást. Ez pedig súlyos kihatással lehet a jövőre, amit pedig közös érdekből kell féltetnünk valamennyiünknek.

HIRDESSEN

az Aradi Közlöny-ben

Rossz szolgálata az amely eltereli a figyelmet a politikai és a történelmi valóságokról s ezzel olyan hangulatot teremt, amely fölösleges és káros feszültség okozójává válhatik. Nem lehet jó dolog abból, ha kölcsönösen kellemetlen és hivatalos vendégnek kezdik tekinteni egymást azon a földön, amelyen annyi évszázadon keresztül együtt kellett élnünk s amelyen ezt az együttélést sokszor bizony ajándékként is adta a történelem, nem csak szigorú parancsként.

OLVASSA

az Aradi Közlöny-t

Munkában az USA és Kanada közös védelmi bizottsága

Newyork. Az USA és Kanada közötti együttműködés védelmi tanács ma megkezdte munkálatait, azonban sem a tagok, sem az ott lévő kanadai miniszterelnök nem adott nyilatkozatot a sajtó számára és a hivatalos kommunikációt csak a tárgyalások végeztével közlik a nyilvánossággal.

Megszakítás nélkül folyik a német-angol légipárbaj

Hull a bombazápor, angol ipartelepek, kikötőberendezések, repülőgépek, hajók pusztulnak el minden nap — Afrikában és a Földköz-tengeren is állandósnak a harcok

Teljesen a háborús események hatása alá került az Egyesült Államok politikája

Berlinből jelentik: A „Berliner Börsenzeitung” arról ír, hogy Angliában most újabb fogalommal kell megismerkedni: „a forgalom áttelepítésének” fogalmával. Nem kevesebbről van szó, minthogy

a veszélyeztetett keletangliai partokról a nyugati partokra akariák áttelepíteni a forgalmat, mert ez Nagybritannia illetékes körei szerint kívül esne a német tengeri és légiereők hatósugarán.

A német lap szerint ez az új angol elgondolás távolról sem olyan könnyű, mint azt elképzelik, mert

valjon a keleti angol kikötők jófelszerelt petróleum tartályai helyett hol akariák a nyugati parton megérkező petróleumot olyan kikötőkben elraktározni, ahol nincsenek tartályok, vagy mint foglalják az élelmiszer és husnemleket olyan nyugatangliai partokon megőrizni tudni, ahol nincsenek hűtőberendezések, mint a keletangliai kikötőkben.

Mindettől függetlenül pedig — írja a „Börsenzeitung” — megnyugtattuk az angliai „forgalomáttelepítőket”, hogy a német torpedórombolók, tengeralattjárók és légiereők eljutnak az Atlanti-óceán belsőbb területei felé is és így

a nyugatangliai tengerpartokat se érezze Nagybritannia biztonságban. A Földközi

tengeren pedig az olasz haderő egységei fognak gondoskodni arról, hogy Afrika partjaitól a La Manche-on keresztül Norvégiaig, valamint a Szigetország egész körzetében teljes erejében érvényesülni fog a tengelyhatalmak ostromzárja.

Portugál hajóskapitány az Anglia elleni német támadásokról

Lisszabonból jelentik: „Magellhaes” nevű hajó most érkezett be Southampton kikötőjéből Lisszabonba, mert ez a hajó bizonyította le Anglia és Portugália között a forgalmat. A hajó kapitánya elmondotta, hogy két hete vesztegelt már az angol kikötőben és mikor megtudta, hogy ostromzárát rendeltek el Anglia ellen, elhatározta, hogy nyomban elkövetkezik onnan. A hajóskapitány szerint Southampton teljesen kihalt, két hete egyetlen hajó sem járt ott, hogy ipari termékeket vegyen fel. A német bombák tönkretették az üzleteket, a kikötő bejáratát egy elsüllydt peróleumtartályhajó roncsai zárják el, a három év előtt óriási költségekkel készült György királydokk, amely egyedül alkalmas az óriás óceánjárók befogadására, teljesen kijonták a forgalomból a súlyos bombatámadások következtében. Galles herceg-dokk oly súlyos állapotban van, hogy a rajta keresztül futó vasúthálózat teljesen hasznavehetetlenné vált. Egyébként Délanglia többi részében a forgalom és ösz-

Valahol,

a szkipetárok földjén...

Írta: Gellért László

Kezdetben maga sem tudta, hogy miképpen lett a falu orvosává. A könnyen és örömmel hívó nép egyszerűen kinevezte testi bajainak gyógyítójaul. Eőbb ugyan, csak tréfából, kedvtelésből, baráti szivességből, no meg büszkeségből tett szakszerű kötéseket a mindennapos verekedések szenvedő hőseinek fejére, rángatta helyre a kifacsimodott végtagokat és kotyvasztott össze mindenféle rikkító szőnyű kenőcsöket, amelyek a nem szépségét voltak hivatva megőrizni. Később, amikor látta, hogy sikere van, egvényesen doktornak érezte magát. Kopasz feje, bozontos bajusza, szakálla tudós-benvomást keltett ugysis. Hírszen tényleg tudós volt a falu lakóihoz képest. Nem mindig lakott ám a Preszpa-tó partján, vad hegyek között, egy óra járásnyira a görög határtól, az Isten háta mögött. Ezelőtt, vagy harminc évvel a két Adria csillagó vizében gyönyörködött paphosszat és éjjelelte Déldalmácia partjainál, mint izmos, jókedvű halászegény. És a világháború meg egvényesen világvárosba sodorta. Szanitéz altiszt léteire egy bécsi katonakórházba került. Itt szedte össze orvosi tudományát az ügveskező, tanulékony albán halászegény. Németül is megtanult, európai civilizációt szivott magába, de a háború befejezése után mindezek felett a leghatalmasabb emberi érzés győzedelmeskedett: a honvágy. Szülőfalujában telepedett le.

Ott, a hegyek között, az élete delén lévő férfinek új foglalkozás után kellett néznie. S a bécsi katonakórházban szerzett gyakorlatát az egyszerű nép orvos, diplomává szentesítette. Ugy élt honfitársai között, mint a falu sokat látott, sokat tapasztalt vezetője. Tanácsokat kértek tőle ügves-bajos dolgaikban, követték amit mon-

dott. Pedig nehéz akaratu, független nép élt a környéken. Mint minden albán, ő is tüzes hazafi volt és csillagos nyári estéken sokszor mesélt lobogó pászortűz mellett, maga köré gyűjtött honfitársainak az albán mult dicsőségéről, a féltelmes Skander bég hatalmáról és erejéről.

Mozsirnák hívták. Más neve nem volt. De neki sem, falujának sem volt föbbre szüksége. Tisztelték és becsülték őt így is.

Egy igrigve volt, Tuj a határon, Florina felé. Gazdag görög kereskedő, aki leányát nem adta Mozsirnák, egy — amint mondotta — „jött-ment felcsernek”. S hogy a lány, aki halálosan szeretete, akkor még deli legényt, mégis megszökött, semmi jóval nem kecsegtetett.

Azóta közel husz év telt el. A ravasz és kíméletlen após annvizsor tört Mozsir ellen, ahány szor csak tehetette. A falu lakói azonban minden kísérletet megfúszítottak és az ellenségeskedésekért mindig kétszeres bosszút álltak. Végezetül pedig esküvel fogadták, hogy arra, aki görögöt csak egyetlen egyszer is megsegíti, halál vár, bárki is legyen.

Az ellenséges, ideges légkört sok minden növelte, ahogyan mult az idő. A környék görög és albán lakossága egyre fenyegetőbben nézett egymással iarkasszemet. Mozsir volt az, aki mindvégig megőrizte nyugalmat és nyugalomra intett mindenkit. A közeli hegygerinceken jai volt annak a lovasnak, vagy gyalogosnak, aki a határon keresztül akart jutni. Biztos halál várt rá.

Egy éjszaka poros, izzadt lovas zörgetett hal-kan Mozsir házában ablakán. Az öregedő fauorvosa csodálkozva meredt rá. Az elfulladt hangon süttögt:

— Ne csodálkozz, uram! Valóban „onnan” jövök! Az én uram, a te kíméletlen ellenséged halálos beteg. Lázájában egyre csak azt hajtogatja, hogy mindig hazudott, amikor téged jöttment felcsernek nevezett. Tudd meg, hogy csak büszkeségből tette, mert valójában hijt abban, hogy a

környéken senki nem ért úgy a gyógyításhoz, mint te!

— Mit akarsz, hát?

— Menj meg az én uramát. Felejsd el haragodat, mert csak te mentheted meg őt! Négy óra járása van a határtól a faju. Egy erejtett hegy-szoroson át megyünk — arra jöttem én is —, ne-hogy albánjaid valamit tehessenek. Jössze?

Mozsirnák ejobb diadalmasan lobbant fel az öröm. Ime, aki két évtizede üldözi, halálán van és segítségért könyörög. Pusztuljon, hát! De azután régi képek gyűltek az emlékezetébe. Maga előtt látta a bécsi katonakórházat, ahol hadifogoly orvosok segítettek a beteg ellenségen, aki pedig másnapra már esetleg a segítő orvos honfitársát lő-hette le. De a gyógyítás szent pillanatában meg-semmisült minden más érv, szempont, cél és Mozsir sem volt képes kívánni magát e varázs alól. Tudta, hogy most lesz valójában orvos, amikor a kötelesség és a hivatás minden másra felülemelkednek benne.

— Vezess! — szólta a lovashoz.

Még idejében érkeztek. Mozsir a súlyos betegét hátráltalan gondjai és türelemmel segítette át a válságon. Aztán, köszönetet sem várva, vág-tartott vissza a határ felé egyedül. Boldog volt, érezte, hogy az Isten most már végleges diplomával jutalmazza.

Egyszerre csak azon vette észre magát, hogy elvételezte azt a hegyszorosot, amelyen át titokban és észrevétlenül lehetett közlekedni a határon keresztül. Egy-két percig habozott, azután válat vonva elindult a nyílt út felé.

A határnál két oldalról — egy-egy szikla mög-gül — két golyó furódott a szívébe.

A görög komitácsi, amíg füstölgő fegyverét újra megtöltötte, elégedetten mormogta:

— Albán volt!

Az albán katona szikrázó szemekkel, vaddón nézett le a vértócsában fekvő holttestre:

— Szegített a görögnek.

szekítettés szünetel. Amíg a kapitány megkapta a kiutazási engedélyt, megállapította, hogy az öbölben Southampton előtt 23 el-

Hétlőn 72:18 volt a repülőveszteségek aránya a németek javára

Berlin (Rador). A német távirati iroda közli a német hadsereg főparancsnokság jelentését, amely a következőket tartalmazza:

„Német repülőgépek megismétlődő támadásokat intéztek Portsmouth és több más dél-angliai repülőter, valamint katonai kikötő ellen. Frasenburgh-tól északra három, csoportosan haladó ellenséges halál találatok értek. A légharcok során a német repülőgépek több jelentős sikert értek el. Augusztus 27-ére virradó éjszaka különböző repülőegységek támadást intéztek Portsmouth katonai kikötője, a Cornwalli repülőter és a Birmingham közelében lévő Coventry-i repülőgépezem ellen, ugyancsak támadások érték Hull és Newcastle kikötők berendezéseit is. Valamennyi bombatámadás több ponton eredményes volt és tüzeket, valamint robbanásokat főként Plymouthban és Hullban észleltek. Ugyancsak augusztus 27-ére virradó éjszaka az angol repülőgépek a német birodalom területén több helyen bombákat dobtak le. A kár jelentéktelen és a támadások során a polgári lakosság közül kevesen meghaltak, nyolcan megsérültek. Az ellenség hétlőn összesen 70 repülőgépet veszített, ezek közül 61 repülőgépet légharcban, kilencet a földön semmisítettünk meg.”

Berlin, Hétlőn a német repülőgépek 66 angol gépet lőtek le légharcban, hatot a földön. Tizenhét német gép nem tért vissza.

London (Rador). Az angol légügyi minisztérium jelentése szerint az Anglia ellen hétlőn támadást intéző ellenséges repülőgépek közül negyvenhatot lelőtek. Tizenöt angol gép nem tért vissza az elvesztett 15 repülőgép pilótái közül tizenegyet megmentettek.

London (Rador). A Reuter hírszolgálati iroda közli az angol admirálisok jelentését: Augusztus 12-ig a haditengerészet léghárító ágyú 122 ellenséges repülőgépet lőttek le egész biztosan, valószínű azonban 64 másik ellenséges repülőgép pusztulása is. Ezenkívül súlyosan megrongáltak még 45 ellenséges repülőgépet. A tengerészeti repülőszolgálat ugyancsak augusztus 12-ig 28 ellenséges repülőgépet lelőtt másik 25 gépet súlyosan megrongálódott, amelyek közül számos elvesztettnek minősíthető.

Ismét légiriadó volt Berlinben

Berlin (Rador). Hétlőről keddre virradó éjszaka ismét légiriadó volt Berlinben és a német főváros szomszédságában. Több ellenséges repülőgép kísérletet tett Berlin megtámadására, de a léghárító tüzérség arra kényszerítette azokat, hogy még Brandenburgtól visszaforduljanak. Egy repülőgép rendkívül nagy magasságban elszáll Berlin felett, de bombát nem dobott le.

Az amerikai nőegyesületek tiltakozása a hadkötelezettség ellen

Newyork. Az amerikai nőegyesületek tiltakozásul a hadkötelezettség bevezetése ellen, különösen megtiltsák és elégették a Pepper szenátort ábrázoló szalmabábút. Pepper szenátor beavatkozás-nárti politikus. Az amerikai anyakongresszus résztvevői csütörtöktől kezdve a kongresszusi épület folyosóján „halotti őrseget” állnak, gyászátvalósan és a novemberi választásig nem akarták az épületet elhagyni feltéve, ha leveszik napirendről a javaslatot. Az őrseget állandóan váltják.

A svájci hadsereg főparancsnokság közleménye az ország légiterének és semlegességének megsértéséről

Bernből jelentik: A svájci hadsereg főparancsnokság megállapítja, hogy az elmúlt éjjel újból megtámadták a Svájc feletti légiteret és ezzel az ország semlegességét. Megállapítja a főparancsnokság, hogy itt csak szándékos támadásról lehet szó és hogy angol nemzetiségűek voltak a Svájc felett elrepülő gépek. Ez a területértés rácsafaj az angol kormány által a minap adott biztosításokra és ígéretre.

Bern. Hétlőről keddre virradó éjszaka Bernben légiriadó volt. Több angol gép jelent meg a város felett. Később Genfben is légiriadót rendeltek el. Az angol gépek ellen a léghárító tüzérség akcióba lépett, azonban a gépek dél felé folytatták útjukat.

Bern (Rador). A német távirati iroda jelenteti: A svájci terület feletti angol átrepülésekkel kapcsolatban a svájci távirati iroda közli, hogy a határsértések Genf és Klein-klutzel között történtek. A gépek észak-déli irányban haladtak és a svájci területet Genf és Bellinzona között hagyták el. A határsértés 15 ponton történt és több helyen a légh-

lyesztett hajó roncsai uszkálnak. „Délanglia haldoklik” — fejezte be nyilatkozatát a kapitány.

hárító tüzérség lépett akcióba. A visszatérés alkalmával az angol repülőgépek Genf és Chiasso között repültek svájci területre és ekkor a léghárító tüzérség ismét tüzelni kezdett. Több személyt a léghárító ágyúk golyói megsebesítettek.

Az olaszok Északkeletafrikában tevékenykedtek, angol gépek támadták Északolaszország több üzemét

Róma. Az olasz főhadiszállás 81. számú jelentése: Északkeletafrikában Sidibaránál egy hatalmas autókamion-oszlopot megsemmisítettünk, a Földközi-tenger keleti részén egy hatalmas hajókaraván soraiban okoztunk súlyos károkat. Keletafrikában az ellenség két ízben kísérelt meg támadást Asmara ellen, azonban légvédelmi ütegeink elkergették őket és így a mezőkre dobott bombáikkal semmilyen kárt nem okoztak. Saját vadászgépeink egy angol gépet lelőttek. Az ellenség Svájcban keresztül jövet több északolaszországi várost támadott, azonban légvédelmi és léghárító egységeink mindenütt akcióba léptek. Néhány bombát az ellenségnek sikerült ledobnia a turini Fiat-művek egyik pavilonjára, valamint a St. Luigi szanatóriumot, azonkívül pedig Pavia tartományban 2 lakóházat megrongáltak. Egy földműves meghalt és egy súlyosan megsérült. A milánói légvédelmi tüzérség egy gépet eltalált, amely lángolva zuhant le Arese tartomány Valera községében. Ennek a gépnek mind az 5 főnyi legénysége elpusztult.”

London (Rador). A Reuter-iroda a légügyi minisztérium tájékoztató szolgálatának közlését továbbítja, amely szerint az elmúlt éjjel brit repülőgépek által végrehajtott északolaszországi repülő-támadások során an-

Olasz lapvélemény az angolok szomáliai magatartásáról

Milánóból jelentik: A „Popolo d'Italia” nagy cikkben emlékezik meg arról, hogy hasonló eset történt a napokban Anglia részéről, mint amikor Flandriában az életüket feláldozó és az angol expedíós sereg visszavonulását véraldozattal fedező Franciaországot később a legcsunyábban cserben hagyta London, sőt Churchill legutóbbi beszédében nem átalotta a franciákat defetizmussal, sőt gyávasággal és szőszegéssel vádolni. A volt Angol-Szomáliában a szineseket az eddig elvonított benszülötteket dobta oda a mindent elsöprő olasz offenzíva elé és mikor az angol expedíós hadsereg elmenekült, sorsukra bízták őket. Angol-Szomáli benszülöttek jobban jártak, mint Vichy, mert ezek a szinesek az olasz birodalom jóakaratu és emberbarát uralma alá ke-

Hatalmas méretekben fejlesztik az Egyesült Államok hajóhadát

Washington. Knox tengerészeti miniszter ma sajtónyilatkozatot tett, amelyben bejelentette, hogy az amerikai flottát eddig még nem látott módon tökéletesítik. Ugynevezett „tollkőnyű” torpedókat és egészen újszerű partvédelmi hajókat építenek igen nagy számban.

Newyork (Rador). Minden Amerikában élő 16 évnél idősebb idegennek, akiknek számát hárommillió hatszáz ezerre becsülik, december végéig jelentkeznie kell, hogy ujlényo-

Megkésztették a görög haderő létszámát

Zürich. A görög-olasz feszültség élesedik. A görög kormány az artai öbölben aknamezőt rakott le. A katonai behívások egyre fokozódnak és a katonaság megkésztereződött. Az alban-görög határon összevont olasz haderő létszáma 150 ezer fő, de naponta újabb hadosztályok érkeznek. Magánjelentések szerint Korfu körül angol és olasz hadihajók cirkálnak.

Münchenből jelentik: A „Völkischer Beobachter” ma megjelent számában nagyfontosságú cikket közöl arról, hogy általános német vélemény szerint a jelenlegi svájci felfogás vagy nem tud, vagy nem akar beleilleszkedni az új európai helyzetbe és feltűnően tengelyellenes álláspontot képvisel. A „Völkischer Beobachter” e két szempont hangsúlyozása mellett leszögezi, hogy ez a svájci magatartás könnyen meglepetéseket teremthet.

gol gépek két hét alatt ötödször jártak olasz terület felett. Az utaz oda és vissza Franciaország és az Alpok felett tették meg. Támadták a turini Fiat-műveket, a Milánó közelében levő Marelli és a Sesto San Giovanniiban levő üzemeket. Az angol repülőgépek fél óra előtt érkeztek az üzemek fölé és 40 perccel később mintegy hat tonna bombát dobtak le. Egyik repülő, aki már három támadást hajtott végre a Marelli-gyár ellen, három robbanást és számos tüzet alapított meg. Sesto San Giovanniiban sűrű füst emelkedett, mintegy 2600 méter magasságban. Tüzeket láttak a pilóták a turini Fiat-művek területén is. Két olasz repülőgép jelent meg a támadó brit gépek közelében, de meg sem kísérelte a közbelépést.

Bernből jelentik: Több Milánóban élő svájci állampolgár levélben vagy sürgönyileg tudatta Svájcban lakó hozzátartozóival, hogy valótlank az angol propagandának azok a hírei, mintha Milánóban az angol repülő-támadások lakóházakban és iparüzemekben súlyos rongálásokat okoztak volna.

rülhettek és igyekeznek elefedni az angol kizsákmányoló uralom alatti szenvedéseiket.

Kairó (Rador). Hivatalos jelentés közli, hogy augusztus 23-áról 24-ére hajló éjszaka a brit tengeri haderő egységei támadást intéztek Bardai afrikai olasz kikötőben történt csapattörszevonások ellen, ugyancsak a libiai partok mentén levő vízirepülőgép-támaszpontot bombázták. Bardainál egészen a kikötőbe haltak be a hajók és onnan lőttek a katonai célpontokat. A hajók sértetlenül tértek vissza.

Hadiállapot Északkenyában

Berlin (Rador). A DNB jelenti: Az „Exchange Telegraph” katonai levelezője úgy tudja, hogy az angolok — olasz támadásra készen — az egész kenyai lakosságot eltávolították. Kenyának teljes északi része hadizónává lett.

matát felvegyék. A német távirati iroda megjegyzi, hogy ez annak a törvénynek a következménye, amelyet annak idején az ötödik hadoszlop elleni harc miatt hoztak.

Washington (Rador). A Stefani-iroda jelentése szerint az amerikai szenátus 60 szavazattal 19 ellenében elvetette azt a törvényjavaslatot, amely a katonai szolgálati kötelezettséget 21—24 éves korhatárra határozza meg.

Rómából jelentik: A „Messagero” című olasz lap szerint, Athén egyik legnagyobb fegyverraktára kigyulladt és felrobbant. Az eseményről hiányoznak a megbízható részletek, de úgy tudják, hogy a kárt több millió drachma és a robbanásnak sok halottja van.

URANIA: Nagyfilmek színháza. Tel.: 12-32. MA PREMIER! Minden nap: 3, 5, 7.15, 9.30

A német ejtőernyős légtalaj filmje! A bajtársi szeretet és önfeláldozás filmje!

D. III. 88-as repülő bajtársak

Eredeti felvételek a nyugati harctérről! Részt vesznek: a német légiőrként kinevezett pilótái: Karl Martell, Otto Wernicke és Christian Chrisler. — Szemképrázta és lélegzetelűtő repülőbravurok, ejtőernyős produkciók és mély, megrázó téma. — A film iránti nagy érdeklődésre való tekintettel, kérjük rezerválja jegyét! Tel. 12-32. — Péntek és vasárnap délelőtt 11.30 órakor matiné vidékiek részére.

Légabroncon gördülő történelem

Nem volt hadvezér, nem volt feltaláló, nevét nem teszik halhatatlanná a világhírű irodalmi alkotások, Henry Michelin, aki most 84 esztendőskorában Párisban elhunyt, egyszerűen csak gyáros volt, vállalkozó szakember — jellegzetes alakja a kornak, amelynek mindinkább csupán rossz vonatkozásait emlegetjük s hallandók vagyunk bűnét úgy számbavenni, hogy még enyhítés körülménynek sem tudjuk be azt, amit valójában jelentett. Állítólag ez a kor lezárult, pedig csak folytatását éljük, állítólag még emlékéit is kivételül az emberiség felhőkét járó korszerű léghajó-járból... Ne felejtse ezt a léghajót ez a kor adta nekünk, Akár érdemül, akár bűnül rójuk fel...

Olyan évfordulóhoz közeledünk, ami valóban világtörténelmi események sorozatának indulására emlékeztet s az emberiség történetének leghatalmasabb küzdelme folyik ma is Nyugaton Vér áztatta a földeket és országokat s a vihar még nem vonult el Európa felől. Mégis, ez a párisi koporsó — jelentéktelen, somlímódonan egyetlen a milliónyi katonakoporsó s a polgári áldozatok koporsójának tömegében. — megállást parancsol. Hiszen annak, aki mereven örökre elcsendesedve fekszik falai között, még is csak volt valami köze ahhoz, hogy a huszadik század második nagy háborúját villámhadjáratok sorozata képezte, hogy az események felévesztett irammal előzik meg áramukat, korunk nem vaspántos, nehézkes kerekében döcög a Holnapi felé hanem légabroncsokon gurul, elképesztő irammal — Holnapután felé Ehhez a légabroncsos hadhoz sok köze volt a párisi halottnak, aki hátyjával együtt — így szól a francia jelentés — felhalálta volt a levegővel töltött gumikeréknek s ezzel meztelenítette a gépkocsi fejlődésének lehetőségeit.

Nem lényeges, hogy valjon az angoloknak az oldalán áll az igazság, amikor azt állítják, hogy Dunlop angol orvos találmánya a légabroncs, vagy a franciáké a dicsőség, hogy a két Michelin volt a levegővel töltött gumikerék feltalálója, lényegtelen sorrendi kérdés, ami nem változtat a lényegen, hogy ez a találmány, amelynek valóra válását a két Michelin eredményesen dolgozták, egyike volt a fejlődés nagy varázs-szerelnek. Elegendő elgondolkoznunk a légabroncon — egyiken a múlt század végén és a huszadik század kezdetén közkinccsá vált találmányoknak — hogy megállapíthassuk: mennyire nem csupán a nagy csaták, a világraszólóan hangos események és a lényeges külsőségek egyedül döntő erővel történő fejlődésnek. A történelem azokon a csapásokon halad és azokat az ösvényeket taposja országaink, amelyeket a gondolat az áramlatával taszkodó, az élet jelenségeiből következtetéseket készítő emberagyvör a kornerveit átszűrőben. A fejlődés folyamata úgy halad lépésről lépésre hogy egyetlen megszakítás nélküli láncot képez s ennek a láncolatnak nem minden, for a legcsillogóbb szemek a legjelentősebb alkotórészei.

Mit jelentett az emberiségnek a légabroncs feltalálása, forgalombahozatala, napi szükségletű cikké való fejlesztése? Ki gondolt erre, amikor egy-egy gépkocsi, e-suhan a lövönalótt kocsik mellett, amikor repülőgép rug a felünk felett? Senki. Természetes kelléknek tűnt a légabroncsos gumikerék.

Valamikor, nem is olyan régen, az ilyen találmány nemzedékekre szólt kiváltságot, megmérhetetlen és kizárólagos előnyöket jelentett volna feltalálójának. Az a korszak, amelyben született, azonban közkinccsá lért kezelt világszerző gyártott és használt közszükségleti cikké tette s ha Michelinék vagyont is szerettek készítményeikkel, mások számára talán még nagyobb hasznát, hatalmasabb nyereségeket biztosított a légabroncs gyártása. Mert nevezük akárholgyan kárhözjáró bármennyire is ezt a korszakot, az emberi tudás felpezsdülésének eme időszaka mégis a kiváltságos és örökletes jogok korlátainak legalábbis nagy részben való törléséről jelentette. Nem érdem ez mert a körülmények a fejlődésben mutatkozó okok egyszerű okozata, De így volt, így történt és ezt elvitatni éppen olyan hiba lenne, mint dicsőíteni a kort, amely rohanó utiára röptette a műszaki világ millió gépkerekeit, lendítő karját, sebesjárású közlekedési eszközeit.

Tulajdon az állítani hogy nem tartanánk itt, ha az új ipari anyag kínálta lehetőség jegyében nem születik meg a légtöltéses gumikerék. Valószínű, hogy ha nem a Michelin testvérek, vagy Dunlop, akkor másutt, másvalaki találja fel a surlódási felületet lecsökkentő és rugalmasságot biztosító új közlekedési tényezőt. De a fejlődésnek valóban nagyjelentőségű mérföldköve volt a találmány megvalósítása és ez legvalószínűbb olyan érdem, mint akármelyik más korszak, a kő-felvezetés a műszaki fejlődés történetében. Országunkon rohanó gépkocsik, motorizált csapatgyegek, légabroncsos keréken gördülő ágyuk, megrakott tehergépkocsik, városok uccáin közlekedő autóbuszok — mindez bennfoglaltatik abban a névben, hogy „Michelin-féle légabroncs”. A világtörténelem szürke eminenciája volt ez a most meghalt párisi férfi, akinek neve nem ragyog majd hősi tettektől csillogóan az iskolakönyvek, regények, életrajzok lapjain, de aki mégis beleszólt a maga egyszerű, üzleti alapon álló, nyereséskedni vágyó és mégis — vagy talán éppen ezért — a fejlődés folyamatát szolgáló gyártási eljárásával abba, hogy merre is haladjon az emberiség története... Ami ma kétségtelegül légabroncsok-teremtette lehetőségek jegyében századok tovább... (b. k.)

Meghalt Páris grófja, a francia trónkövetelő

Spanyol-Marokkó Larache városában temették el a 66 éves korában elhunyt trónkövetelőt, aki az Orleans-család leszármazottja volt

Madridból jelentik: Ma temették el Larache spanyolmarokkói városban De Guise francia trónkövetelőt, Páris grófját. A végtisztességen Assenze, Spanyolmarokkó főkörmányzója részvétét fejezte ki az elhunyt családjának.

Duce de Guise, Páris grófja, a francia trónkövetelő, 1874 szeptember 9-én született Párisban. Apja De Chartre nevet viselte és ugyancsak Páris grófjának címét használta, mert egyenes leszármazottja volt az orleansi családnak, mely egykor királyokat adott Franciaországnak. A most elhunyt De Guise

után az 1908-ban született Henry de Guise nyeri el a Páris grófja címet. Az elhunyt De Guise élete nagyrészt Franciaországon kívül, Marokkóban és Belgiumban lévő birtokain töltötte, mert az 1886. évi törvény megtiltotta, hogy azon családok tagjai, akik egyenes leszármazottjai az egykori francia királyoknak, Franciaországban tartózkodhassanak. De Guise ezért távol élt Páristól, azonban a világháború kitörése idején önként jelentkezett a francia hadseregbe. Kérését akkor is elutasították és ettől kezdve egészen most bekövetkezett haláláig Marokkóban tartózkodott.

„Tévednek, akik a szabadságszeretlet engedelmességgel tévesztik össze”

Eckhardt Tibor beszéde a kecskeméti Kossuth-émlékünnepélyen

Kecskemétről jelentik: A kecskeméti Kossuth-émlékünnepélyen az Amerikából nemrégiben hazatért Eckhardt Tibor képviselő beszédet mondott, amelyben többek között kijelentette, hogy az emberi lelkek szárnyalni s fejlődni csak a szabadság jegyében képesek. Kijelentette, ha a nemzet szabad, akkor eipusz-

titthatatlan, a szabadság azonban rendet kíván és tévednek azok, akik a szabadságszeretletet engedelmességgel tévesztik össze. Szerencsése az országnak, hogy husz év óta olyan férfi áll az élén, aki rendet tud tartani és érzi a történelmi felelősséget a nemzet iránt.

Tul vannak az életveszélyen a balatonfüredi gépkocsiszerencsétlenség sebesültjei

Nem Pethő Sándor dr. leánya, hanem Udvar Gyöngyvér, Erdélyből Budapestre került újságíró az egyik sebesült

Beszámoltunk arról a halálos autószerencsétlenségről, amelynek dr. Pethő Sándor, az ismert közíró, a „Magyar Nemzet” volt főszerkesztője esett áldozatul. Az első jelentések arról számoltak be hogy a kiváló magyar újságíró leánya társaságában érte a szerencsétlenség, aki maga is súlyosan megsebesült. Újabb részletes jelentés közli, hogy nem Pethő Sándor dr. leánya foglalt mellette helyet, hanem az Erdélyből Budapestre került, ismert újságíró Udvar Gyöngyvér, dr. Udvar Sándor szilágysomlyói ügyvéd és lapszerkesztő leánya. Udvar Gyöngyvér nemrégiben került Budapestre és már hosszabb ideje Balatonfüreden nyaralt. Ott találkozott dr. Pethő Sándorral, akivel együtt bér-gépkocsiba szállt és a már ismert körülmények

között érte őket a borzalmas szerencsétlenség. Udvar Gyöngyvért, valamint az autós sofőrjét súlyos sebesülten szállították be a veszprémi kórházba.

A késő esti órákban Balatonfüredről jelentik, hogy a vasárnapi autószerencsétlenség során Udvar Gyöngyvér újságíró mellett Pusztas Lajos író felesége is súlyos sebesüléseket szenvedett, ugyszintén megsebesült gróf Nemes Vince is, akit az egyik füredi szanatóriumban kezelnek. A veszprémi kórházban ápoltak állapot a mai napon kielégítő volt és úgy a sofőr, mint a két súlyosan sebesült hölgy tul vannak az életveszélyen. Pethő Sándor dr. holttestét a tervek szerint Budapestre szállítás után szerdán temetik.

Eltemették a repülőszerencsétlenség bucuressi-i újságíró-áldozatait

Bucuresti. A Belu temetőben ma temették el a repülőszerencsétlenség során elhunyt Dimitrie Zacharescut, a Curentul szerkesztőségi titkárát. A temetésen ott voltak Gomoiu egészségügyi miniszter, dr. Noveanu Vasile az állami javak minisztere, Tonji nemzetnevelésügyi és Vasile Stoica propagandaügyi államtitkár, Hoffmann és Schickert sajtótanácsosok a német követség, Tomics és Petrovics a jugoszláv követség és Costa az olasz követség részéről. Ott voltak a bucuressi-i és a kisebbségi sajtó képviselői is. A gyászszertartást Antal püspök végezte, majd Pamfil Sebaru, V. Stoica és még számosan bucsuztatták az elhunytat. Különbösen Nichifor Crainic dr. propagandaügyi miniszter Dimitrie Zacharescu szüleire, valamint Kerciu főszerkesztő özvegyéhez részvétáviratot intézett az őket ért csapás alkalmából.

Kedden délután 4 órakor temették el a repülőszerencsétlenség másik román újságíró-áldozatát, V. Kerciu, az Ordinea főszerkesztőjét. A temetésen ott voltak Manoilescu Mihai külügyminiszter, Nichifor Crainic propagandaügyi miniszter, államtitkárával Vasile Stoicával, M. Popovici, Rujinski tábornok, D. R. Ioanitescu, Aurel Dobrescu és Pan Halipa volt miniszterek. Murgur a rádió igazgatója, Dan Pascu a cenzura főnöke és még számosan. Nichifor Crainic nagyhatalmú beszédében bucsuztatta a modern román újságírás egyik kitünő képviselőjét, V. Kerciu személyében majd Gh. Beroniade a légügyi minisztérium nevében mondott bucsuztatót. Az újságíró-társadalom bucsuszava után a Sf. Vineri temetőbe szállították V. Kerciu koporsóját. A sirbaerészteskor a léghaderő egy százada katonai végtisztességet adott az elhunytak, aki magas légi-kitüntetés tulajdonosa volt.

CORSO nyaron is a legnagyobb slágereket hozza.

A legszebb, legizgalmasabb 5. 7. 15. 9. 16

Zarah Leander

film,

MAGDA

PAUL HÖRBIGER, LEO SCHLEZAK
467. számú UFA hirdató

Tudnivalók az új Kereskedelmi Törvényről

A cégbejegyzés, a cégutódlás és a könyvvezetés szabályozása . . .

Irtta: MIHALIK GYULA bankcégvezető

Az új „Kereskedelmi Törvénykönyv” szeptember 15-ikén életbelép. Min, már eddigi jelentéseinkből is kitűnt, az új törvénykönyv számos újítást, módosítást tartalmaz, amelyet a mindennapi gazdasági életben munkálkodó kereskedőnek saját érdekében feltétlenül ismernie kell. Hasznos munkát véltünk tehát teljesíteni akkor, amikor egy kiváló gazdasági szakember, Mihalik Gyula hites könyvszakértő, az Aradi Általános Takarékpénztár cégvezetőjének tőlől cikksorozatát közlését kezdjük meg, amelynek keretében világos érthető ismertetést kap az olvasó ennek a nagyfontosságú törvénynek intézkedéseiről. Mihalik Gyula személyében a gazdag tapasztalatokkal rendelkező képzett és alapos tudású gyakorlati ember szól ugyancsak a gyakorlati emberhez, akinek nem a törvény száraz, paragrafus szerinti ismertetését nyújtja, hanem az olyan ember hozzáértésével, bencol aki a gazdasági élet útjában tartja kezét és a törvény végrehajtása során leggyakrabban felmerülő kérdésekre hívja fel a figyelmet és ad ezekre kimerítő magyarázatot.

A törvényt mindenkinek ismernie kell. A kereskedelmi törvényt elsősorban a kereskedőnek kell ismernie, mert minden ténykedése paragrafusok egész tömkelegében mozog s mert nem minden esetben kérdezheti meg előzetesen ügyvédjét. A régi magyar kereskedelmi törvény ugyasóiván vérévé vált a kereskedőnek s nem lesz egykönnyű dolog, új szokásokat felvennie, egy új rendszerbe zökkenésmentesen beilleszkednie. Az 1938. évben hozott, modern követelményeknek mindenben megfelelő s mindmáig felfüggesztett új törvény a Legfelsőbb Gazdasági Tanács és az érdekképviselők javaslatai alapján utóbb ke resztüvitt jelentős módosításokkal ez év szeptember 15-én minden bizonnyal érvénybe lép. Kommentárok egész sora s az időközi módosítások azt eredményezték, hogy a kereskedő ma még nem látja tisztán: tulajdonképpen mit is kell tennie?

Nem vagyok jogász, nem is vállalkozom jogi fejtegetésekre, hanem — amint a kereskedő társaságának közérdekű dolgokról beszámolni szokott — egyszerűen elmondom én is, ami érdekeset a törvényben találtam. Ha valaki e cikkben őt érdeklő dolgot talál, forduljon ügyvédjéhez tanácsért. Most pedig beszéljen a kereskedő a kereskedőhöz!

Hol és hogyan kell a cégnek bejegyezve lennie?

Minden kereskedőnek szerepelnie kell a Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő céghivatal jegyzékében. Szeptember 15-étől kezdve köteles levélpapírjain, számláin, hirdetésményein, stb. cégén kívül a cégjegyzés számát is feltüntetni.

Egyéni cégnél a kereskedő család- és keresztnévét köteles használni, teljesen kirva, vagy az utóbbinak csak kezdőbetűjét feltüntetve.

Közkereseti társaságnál a cégtagok legalább egyikének család- és keresztnéve van előírva „Societate in nume colectiv” megjelöléssel.

Betéti társaságnál a beltárog legalább egyikének család- és keresztnéve kell „Societate in comandita” megjelöléssel. Ha a cégben a kültag, vagy bárki más neve szerepel, az illetők, akik ehhez hozzájárultak, teljes szavatossággal

Amerikai áruk eljuttatása a Földközi-tengerre

Istanbul. A török kereskedelmi miniszter ma tért vissza Szmirnából, ahol a török iraki és a szmirnai tranzitforgalmat szabályozó tárgyalásokon vett részt. Ez a tranzitforgalom amerikai áruknak a Földközi-tengerre juttatását célozza. A napokban egyébként Törökországba érkezik Bagdadból az ottani nagy angol kereskedelmi tröszt vezetője, hogy ugyanezekbe a tárgyalásokba az ottani érdekek képviselőjében befolyjon. Az amerikai áruforgalomnak a Földközi-tengerre juttatása mindenütt nagy érdeklődést kelt a nemzetközi körökben.

és egyetemleges kötelezettséggel tartoznak a cég hitelezőivel szemben.

A kereskedők használhatnak bizonyos jelvényt is cégük közelebbi megjelölésére, vagy más cégtől való megkülönböztetésére, de sohasem a cég megnevezése nélkül.

Utódlás esetén a régi cég az előző tulajdonos, illetve örökösének hozzájárulásával megmaradhat, de csakis az utódlás tényének feltüntetésével.

Azok a cégek, amelyek nem felelnek meg a feltételeknek, 1941. március 15-ig kötelesek cégüket megfelelően módosítani. Az Erdélyben szerzett s a régi cég nevén az utódlás tényének megjelölése nélkül továbbfolytatott üzletek cégüket 1940. december 15-ig tartoznak megfelelően átalakítani.

Kik tartoznak könyveket vezetni?

Minden kereskedő, ha a saját maga által üzőtt ipar, vagy kereskedelem a kisipar, vagy kiskereskedelem mértékét meghaladja, 1941. január 1-étől kezdve tartozik naplót és leltárt vezetni. A részvénytársaságok és bankok ezenkívül főkönyvet is vezetnek.

Az oldalankint számozott naplót és leltárt, az egymással szemben lévő oldalakon egyforma sorszámokkal ellátott főkönyvet be kell mutatni a Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Céghivatal bírójánál (faluhelven a békebírójánál), aki minden egyes oldalt láttamoz. Előzetesen persze a könyvilleték is lerovandó.

A leltár elején a kereskedő, tehát az, aki a vállalatért korlátlanul felelős, kimutatja a vállalkozás kezdetén befektetett tőkéjét, továbbá teljes ingó és ingatlan vagyonát és tartozásait. Évzáratkor — külön tételben — újból feltünteti a vállalatot nem érintő javainak és tartozásainak becsértékét.

Az üzleti évet tetszése szerinti időben (december 31-én, vagy március 31-én) zárhatja s a leltárt, ennek, valamint a könyvek alapján a mérleget és eredményszámát 3 hónap alatt köteles elkészíteni. A részvénytársaságok évi mérlegében feltüntetendő, mennyi részvény van teljesen befizetve, mennyinek befizetése van függőben, mennyi van amortizálva, mennyi képvisel természetbeni apportot és mennyi az elsőbbségi részvény.

A vagyon és teher a leltározás napján érvényes valóságos értéken veendő fel, míg a kété követelések azok valószínű értékén. A behajthatatlan követeléseket külön, pro memoriam, szintén fel kell tüntetni.

A lezárt napló és főkönyv az üzleti év végén, a leltár pedig attól számított 3 hónapon belül az említett hatóságnál láttamozás céljából újból bemutatandó. Ugyancsak láttamoztatni kell, lezáras céljából, azt a könyvet, amely az év folyamán megtelek.

A könyvek az utolsó bejegyzéstől, a levelek pedig azok keltétől számított öt éven át megőrzendők.

Másolókönyvet nem kell tartani!

A legutóbbi módosítás törölte a másolókönyvet a kötelező könyvek közül. Helvette úgy intézkedik, hogy a levelezések és okmányok elmenő sorrendben számozandók, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kisüzemek 1941. január 1-től kezdve mégis aligha nélkülözhetik a gyakornok-korunk óta oly jól ismert présmásolókönyvet. Közép- és nagyüzemek ellenben a számológéphez fognak folyamodni, ügyelve arra, hogy feltétlenül legyen egy másolat az ügyfelek dossziájára, egy pedig a számszerint összerakott és összekötött napi posta részére. (Folytatjuk).

Román sajtóhangok a regionalizmusról

Az aradi román sajtóiroda közleményes. Ezekben a megpróbáltatásokkal teli időkben jó románnak legnagyobb gondja az összetartás szükségessége a mindenféle ellenséggel szemben. Már csirájában el kell folytatni azokat a kísérleteket, amelyeknek a testvérek közötti bomlás felidézése a célja. Ellen-ségeink mérgező szervei arra törekszenek, hogy regionális jelszavakat és kísértéseket hozzanak forgalomba, olyan jelszavakat, amelyeknek semmi keresnivalójuk nincsen a testvérek között, akiknek sorsa egy.

Az erdélyiek megvetéssel és határozottan elvetik az autonómia és a szétbomlasztás eszméit, amelyekkel egyszer nyitán, másszor pedig titokban környékezik meg őket tiltott nyomtatás és a rádió alattomban munkálkodó propagandistái. A románok egyesülése valamennyi erő összefogása alapján valósult meg. Az erdélyiek szabad hangja támogatásra talált az okiráltságbeli testvérek fegyvertényeiben, akik véruket ontották és életüket áldozták fel az egyesülés eszméjért. Közös áldozat a múltban és közös sors a jövőben, ime ez a mai Románia, amelyben felsorakoznak az ország fiait, a Kárpátok mindkét lejtőjén, amely örökre egyesíti őket. Erdély román lakossága, főként pedig itt, a nyugati határ mentén, megértette az idők szavát, elveti a regionalizmus eszméjét és minden olyan kezdeményezést, amely a szétbomlasztáshoz vezet. A határmenti román lakosság öntudatosan és férfiasan, utasít vissza minden kísérletet, amellyel a nemzet ellenségei viszályt és egyenetlenkedést igyekeznek felidézni a testvérek között.

Erdélyiek és Regátiak ma jobban, mint bármikor testvéreként sorakoznak fel egymás mellett, készen minden újabb áldozatra, amely által szentesítik ezt a testvériséget. Az ezen a vidéken lakó románok politikai érettsége ezekben a sorsukra döntő kihátással bíró órákban újból bebizonyosodik abban a szétválaszthatatlan összetartásban, amely egybeköti az ősi dák földön lakó valamennyi románt.

Manoilescu Mihail külügyminiszter nyilatkozata egy spanyol lapnak a Holnap Európájáról

Madridból jelentik: A fallangista „Ariba” című lap interjú közöl Manoilescu Mihai külügyminiszterrel, aki Spanyolországról és a Holnap Európájáról nyilatkozik. A lap az interjú bevezetőjében méltatja Manoilescu Mihai nemzetgazdasági felkészültségét, majd közli, hogy a román külügyminiszter kijelentette, miszerint örömmel emlékszik vissza Madridban tartott előadásaira, amikor is közvetlen kapcsolatba került a spanyol néppel és megismerhette a fallangista mozgalom hatalmas és dinamikus átütő erejét, a mozgalom létesítette nagyszerű nemzeti berendezkedést és intézményeket. A Holnap Európájáról nyilatkozva Manoilescu Mihai külügyminiszter elmondotta, hogy az avantgardista államok között a latin vér kiváló képviselői: Olaszország és Spanyolország, a germán fiai mind nagy tulajdonságát kifejező Németországgal újjászületést biztosítanak Európának és ezek mellé a vezető államok mellé kell csoportosulnia minden egészséges és jövőjét kiépíteni akaró nemzetnek.

FORUM nyáron is nagy filmeket játszik.

Ma premier!

A nyári szezon legszebb filmje. Egy halhatatlan szerelem története, a

Visszaszerzett boldogság

HENRY FONDA, JOAN BENNETT és LOUIS PLATT-al a főszerepben

467. sz. UFA h ir a d ó! — Előadások: 5, 7.15, és 9.30-kor

ARADI KOZLONY

Telefon: Liza, Burgöncim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Mazia No. 10.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei // Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 // Egy hónapra 70

AZ YR-PIF tragédiája

A LARES légitársaság hatalmas utasszállító repülőgépe, a „Douglas 3” típusú YR-PIF, mint ismeretes, az erdélyi hegyek között összezuhadt... Az óriási gépmadár, amely 4000 méter magasságban repült, ellévedt a sűrű ködben s amidőn a pilóta megkísérelte a földreszállást, a gép szárnya egy magas fának ütközött és az összeütközés preje leszakította; az óriási gépmadár szárnyaszeggetten zuhant a Gajnahegyre.

A szörnyű repülészerencsétlenség részleteiről csak most számoltak be azok, akik éva, bár súlyos sérülések árán menekültek meg a halál torkából. Karl Kebabt, a „Deutsche Lufthansa” igazgatója, aki 13 éve pilóta — pontosan a 13-ik esztendőben élte át a szörnyű zuhanást. — részletesen beszámolt a történetéről.

— Rendes körülmények között repültünk. — mondotta — minden kényelemmel ellátott „Douglas 3” — YR-PIF” kabinjában jó hangulatban utaztunk. Vidáman beszélgettünk az útszállókkal, akik néhány óra múlva már halottak voltak...

— Ekkor jött a vihar. — folytatta visszaemlékezését Karl Kebabt. — a gép a szelek szárnyán himbálózott, de biztonságban éreztük magunkat, mert a pilóta azonnal elhagyta a viharzónás légréteget és a felhők alá akart ereszkedni. A sűrű, áthatolhatatlan köd eltakarta mindent... Valaki még megjegyezte, hogy „nagyon rázós az utunk... Hopp! Hopp-lal!” — és vidám kacagással kísért a gép himbálózását. — Ekkor már hallottam, hogy a gép motorja nem Zug normálisan. A gép pilóta-kabinjához mentem, ahol Trajveanu, a „Báho-szakállas” pilóta — különös, de hangos sors érte őt is! — feszült figyelemmel vezette a gépet s igyekezett a felhők között rést találni, ahol jó látási viszonyok mellett leszállhat. A motor néha kihagyott... az eső, vagy esetleg vékony légréteg okozta — nem tudom... Egy kettő — számoltam a motor kihagyásokat és... aztán semmi. Csak az iszonyatos csattanásra emlékszem. — A kórházban tértem eszméletemre.

Igy történt a szemtanú elbeszélése szerint az YR-PIF utasszállító repülőgép tragédiája. Külön érdekli a désre tartható számot itt Aradon, hogy ez a gép már az elmúlt esztendőben is az aradi repülőtéren végzett rendszeres repülőgépforgalmat. Két esztendővel ezelőtt, amidőn tavasszal megvitották a repülőgépjáratot, az aradi útszállók sétarepülést tettek ezen a repülőtéren. Az aradi útszállók most visszagondolnak erre az utazásra s a hatalmas repülőgépre, amely immár harmadik rövid két esztendő alatt, mely útszállókkal zuhant le: az albániai repülőgéptragédia, a debreceni repülőgéplezuhanás és most... az erdélyi hegyek felett.

MUNKAKIHALLGATÁSOK AZ URALKODÓNÁL. Bucurestiből jelentik: Céltsége főudvarnagyi hivatalának 83. számú jelentése: Céltsége a király augusztus 27-én munkakihallgatáson fogadta Gicurtu Ion miniszterelnököt, valamint Stan Ghilescu munkügyi, Victor Gomoiu egészségügyi és dr. I. V. Grula igazságügyi minisztereket.

— Az augusztus nyolcadiki törvény végrehajtása az ifjovi ügyvédkamarájánál. Bucuresti. Az ifjovi ügyvédi kamara legvélemi választmányát augusztus 28-ára gyűlésre hívták össze, mert ezen vizsgálják felül a kamarához tartozó ügyvédek benyújtott okmányait az augusztus nyolcadiki törvény rendelkezéseinek megfelelően.

— FILMBOZOTTSAGOT NEVEZETT KI A PROPAGANDAÜGYI MINISZTERIUM. Bucurestiből jelentik: A „Monitorul Oficial” legutóbbi számában rendelkezést közöl. Ennek értelmében a mozgófényképezés keretében tartozó összes ügyek ellenőrzését, mind a román, mind a külföldi filmek vonatkozásilag egy tizenöt tagú bizottságra ruházták. Ennek tagjait a nemzeti propagandaügyi miniszterium nevezte ki négy évi időtartamra. A román filmek csak a bizottság engedélyével vihetők ki külföldre. A bizottság elnöke a propagandaügyi miniszter.

— TIZENKÉT NORVÉG UJSÁGÍRÓT FOGADOTT KIHALLGATÁSON GÖBBELS DR. Berlin. A DNB német távirati iroda jelentése szerint Göbbels dr., propagandaügyi miniszter kihallgatáson fogadta azt a tizenkét norvég újságíró, akiket a Harmadik Német Birodalom kormánya hívott meg országos körútra. A propagandaügyi miniszter hosszabb beszédet tartott a vendégek előtt és hangsúlyozta, hogy Norvégiára rendkívül fontos most a németekhez való közeli és gondolatának ápolása és fejlesztése, mert csak így remélheti azt, a bajbajutott Norvégia, hogy az új európai rendbe, érdekeinek megfelelően beilleszkedjenek.

— FIZETIK A NYUGDI AKATI! Az aradi pénzügyigazgatóság közlése szerint augusztus 28-án, szerdán megkezdik a nyugdíjak fizetését és a kijelölt csütörtökön is folytatják az egyes adókövetkeket pénztáráról.

— Napholcz Pál dr. szatmár-váradai püspök felszentelése. Napholcz Pál dr. szatmár-váradai püspök közeli főpásztori felszentelésére már az összes előkészületek megtörténtek. A kinevezési okmányok, a bullák már megérkeztek Rómából a címzetekhez a kinevezett püspökhöz, a bucuresti-i érsekhez és a két másik egyházmegye székeskáptalanjához.

— Új vasutvonalat avattak fel. Bucuresti. Ion Macovei közlekedésügyi miniszter jelenlétében ma avatták fel ünnepélyes külsőségek között a Campona—Postava és Azuga—Predeal—Brasó közötti új vasutvonalat. Ez az új vasutvonal megkönyvít a forgalmat a petróleumvidékekhez és 70 kilométer hosszú lesz, amelyből eddig 50 kilométer készült el. Eddig 47 új hidat, 138 kisebb hidat és két új alagutat készítettek el. Az egész vasutvonal 1940. november 20-ig készül el és 649 millió lei költséggel épül. Amennyiben az egész vasutvonal elkészül, nyomban megkezdődnek a munkálatok, hogy ezt a vasutvonalat vilamosáramra átalakítsák.

„A szó sokkal több embert ölt meg, mint a kard”

XII. Pius pápa ezer zarándok előtt beszédet tartott, amelynek során felhívást intézett a sajtóhoz. A Szentatya többek között ezeket mondotta: „A lapok legyenek tudatában annak, hogy a felelőtlenség, különösen a pillanat feszültsége esetén, már maga is elégséges ahhoz, hogy annak súlyos visszahatásai legyenek. Nem egyszer megállapították, hogy a szó sokkal több embert megölt, mint a kard. Hasonlóképpen a hazug irodalom is ugyanolyan halálos hatású lehet, mint a páncélkocsi, vagy a bombázó repülőgép. Az az érzenie a világnak, hogy bizonyos sajtó, organumok feladatuként vállalták, hogy a nemzetek nagy családjában az ugyanazon atvának fial között fennálló testvéri kapcsolatokat szétrombolják. A gyűlöletnek ez a munkája időnként könyvekben jelentkezik, de a legtöbb esetben az újságokban”.

— Ismét elkobozták a Yankee Cleener postájának nagy részét. Newyork. A Yankee Cleeper vízirepülőgép útban Lisszabon és Newyork között a Bermudák szigetén leszállt. Az angol hatóságok átkutatták a gépet és a postaszakok nagyrészét elkobozták.

— CSANG-KALSEK SEREGEI ELLENTÁ-MADASBA MENNEK AT. Csunkingből jelentik: Csang-Kaj-Sek tábornagy tegnap fogadta az újságírókat, akik előtt fontos nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy a kínai haderő rövidesen ellentámadásba megy át és minden remény meg van a győzelemre. „Ha leverik a hadseregemet, úgy több engem sem látnak” — fejezte be szavait a tábornagy.

Bucsu

— Isten vele, drága Nóra. Az utolsó szava tehát még mindig „nem”?
— Igen!...

HÁBORUS LEXIKON

Milyen szigeteket vesz bérbe az USA Angliától?

Bahama-szigetek A Bahama-szigetek összesített területe 11.406 négyzetkilométer, lakossága meghaladja a 60.000 lelket. A szigetcsoporthoz 1300 kilométer hosszúságban húzódik el Florida, Haiti és Kuba közelében. A csoport 29 szigetről áll, ezekhez csatlakozik 661 szigetekcske és 2387 sziget. E szigetek a hajózást nehezítik, de viszont éppen ezért szolgálnak kitűnő támaszpontokul.

Barbados A Kis-Antillák egyik szigete Barbados, 434 négyzetkilométer mindössze, amelyen azonban közel 180 ezer ember él. 1627 óta angol birtok.

Bermuda-szigetek Mindössze 50 négyzetkilométer az északi Atlanti-óceán nyugati részén az USA keleti partjától mintegy 1000 kilométer távolságban. Lakosainak száma 28 ezer, jelenleg is angol flottatámpont.

Brit-Honduras Ez nem sziget, hanem szárazföldi Honduras középamerikai köztársaság mellett attól északra, a Karibi-tenger partján. Területe 23.000 négyzetkilométer, lakossága meghaladja az 50.000-et. Valószínű, hogy mint szárazföldi támpont jön majd számításba.

Jamaica A Nagy Antilla-szigetcsoporthoz tartozik a Karibi-tengerben, 150 kilométernyire Kubától déli és 190 kilométernyire a Panama-csatornától északi irányban, 12.000 négyzetkilométer területű, egymillió ember lakja.

Trinidad A nyugatindiai szigetcsoporthoz tartozik Délamerika északi partja előtt, 5000 négyzetkilométer és főmestlé lakosa van Fővárosának, Port of Spain-nek megerősített, biztos kikötője van.

New Foundland Még az előbbi támpontok Közép-Amerikában és Közép-Amerika körül fekszenek, New Foundland, melyről szintén szó van. Észak-Amerika északkeleti partján, a Szent Lőrinc-öböl mellett terül el, 110.679 négyzetkilométer, magas sziklás partjait mély öblök csipkézik tehát támaszpontok számára igen kiváló, bár kikötőt télen és tavasszal jég zárja el és a sűrű ködök gyakoriak.

— Magyar-bulgár szövetkezeti együttműködés. Szófia. A magyarországi szövetkezetek részéről 15 kiküldött érkezett Budapestről Szófiába és az ottani szövetkezeti központok képviselőivel tárgyalásokat kezdtek. Most alakul meg Szófiában a Bulgár Agrár Bank égisze alatt egy magyar-bulgár közös szövetkezeti érdekeltség.

— EGYETEMI TANÁRNAK NEVEZTEK KI AMERIKÁBAN EGY LUGOSI SZÜLETÉSŰ TUDÓST. Lugos. Dobó Jenő dr. ismert lugosi ügyvéd fiát, Devereux György dr.-t rendkívüli egyetemi tanárnak nevezték ki az amerikai Massachusetts államban lévő Middlesex egyetem antropológiai és etnográfiai tanszékére. A fiatal tudós Lugoson született, itt végezte gimnáziumi tanulmányait. Budapesten, Bécsben és Párisban folytatta egyetemi tanulmányainak végzetével ugyszólván a felvilágot bejárta s mindenütt embertani és néprajzi kutatásokat folytatott.

— MEGFAGYOTT — AUGUSZTUSBAN. Belgrádból jelentik: Bosznijában erős lehülés következett be az időjárásban. Egy 12 éves Navazics nevű parasztfiu Szerajevó mellett a hegyekben megfagyott.

— LETARTÓZTATTAK EGY KOLOZSVÁRI ÁR-ELLENŐRT. Kolozsvár. A kolozsvári ügyészség rendelkezése letartóztatták Stefan Simion ár-üzérkedési ellenőrt, akit a városi hatóságok a kereskedők ellenőrzésével bíztak meg. Simion a nyomozás adatai szerint, kihágási jegyzőkönyvet vett fel a kereskedőknél, majd másnap egyik költségmérését küldte el az illetébe azzal, hogy néhány száz lej ellenében hajandó megsemmisíteni a jegyzőkönyvet. Az egyik kereskedő feljelentésére nyomozás indult, majd az ügyészség elfrendelte a gyanúsított ellenőr letartóztatását.

— KÜLÖNÖS TURISTA SZERENCSETLEN. SÉG. Genéből jelentik: Különös szerencsétlenség áldozata lett Vauquier 35 éves genfi fiatalember, aki közismert turista. Vauquier hosszabb túrára ment és hátizsákjában alaposan fel volt szerelve enni- és innivalókkal. Utközben, mikor egy veszedelmes hasadékhöz ért, áthajolt egy korláton, a hátizsákjának a súly azonban megbilblentette egyensúlyát, a mélységbe zuhant és halálra zuhnta magát.

— Veszedelmes betörést tartóztattak le Bucurestiben. A bucuresti-i rendőrség letartóztatta Sandulescu Andrei betörőt, aki július 23-án egy kényszermunka-táborból megszökött. A napokban találta rá az egyik kocsmában. Sandulescut öt évre ítélték el 24 rendbeli lopásért. A megszököése után még négy bűncselekményt követett el Bucurestiben.

ADJUNK elhasznált, felesleges női ruhákat és harisnyákat a Magyar Népközösség szövészeti tanfolyamára

melyből szőnyeget, különböző értékes árukat készítenek a karácsonyi vásárra. — Segítsük ezzel is a nélkülözőket! — Adományokat átvesz a Központi Iroda Aradon, Iosif Vulcan ucca 12. szám.

Az aradi németseg vasárnapi Lenau-ünnepéje

Rajtuk kívülálló okok miatt csak a mai napon számíthatunk be a vasárnap lezajlott aradi Lenau-ünnepségekről, amelyen az aradvidéki és az Aradon lakó németseg nagy számmal jelent meg. A német ifjúság festői viseletben jelent meg az aradi Német Házban, ahol az ünnepségeket Dürbeck Ferenc iskola-körrelvezető és Zuber Ferenc tanító készíteték elő. Dr. Krepil János körzeti kulturgondnok nyitotta meg az emlékünnepélyt, amelynek zenei részében két zenekar működött közre.

A zászlókkal díszített emelvényen a következők foglaltak helyet: Hohn körrelvezető, dr. Krepil János, dr. Angele József, Dürbeck Ferenc, Ströbl Káthe, a leányiszervezet Hillver Jolán, az anyaszolgálat vezetője, Kompass ifjúsági körrelvezető és Teichert Lőrinc helyettes körrelvezető. Az ifjúsági tagok közül többen Lenau-verseket szavaltak, majd Senn Hohn tartotta meg az ünnepi beszédet. A szónok a közönség „Sieg. Heil!”-kiáltásokkal üdvözölte.

A szónok többek között a következőket mondta:

— Az utóbbi időben kevés okunk volt az ünnepelésre. A háború után kegyvereztet Németországot olyan egyének vezették, akik nem gondolkodtak nagy-német szellemben és nem tudták a német népcsoportokat megvédeni. Mi mindig állami és királyi polgárok maradtunk, megőrizzük hitünket, hogy hazánk megtaálja az utat, amely számunkra jobb jövőt eredményez. Az erős német hadsereg változást hozott Európa életében. Ma, amikor Franciaország és Anglia Európa nyugatianságának okozói le yannak győzve, megadják a németeknek azokat a jogokat, amelyek természetesen nagy dolgok történnek a világban és egy pillanatot sem akarunk elmulasztani, hogy a német jövőt szolgáljuk. Nem akarunk többet más érdekekért bejárni. A szomszédokért minden néptársat munkába kell állítani, hogy a társadalmi nyomort elűzhessük. Minden német számára érthetővé kell tenni hogy mit jelent a nagy német nép tagjának lenni.

— A nemzeti szocialista mozgalomnak belőlünk egységes népet kell alakítani és néciünkből minden idegen gondolkodást és cselekvést ki kell irtani. A párt népünknek nevelője.

— Több községből jelentést kaptunk, hogy a rek-virálások megszűntek. Néptársainknak a katonai szolgálattól való elbocsátása tárgyában ígéretet kaptunk, hogy ez a kérdés csütörtökön elintéződik. Az önvédelmi alakulat tárgyában közöltem, hogy körletünkben megtörténtek az orvosi vizsgálatok és a falusi kiképzők kikötési kiiktatása megkezdődött.

— Ritkán jutott ki egy nemzedéknek ilyen történelmi idők megérése. Azzal akarjuk Vezérünknek hálnak leróni, hogy lelkesen teljesítsük kötelességünket. A német nép és Vezére: Sieg, Heil...

Az ünnepség lelkes hangulatban fejeződött be.

— Az olasz állami statisztikai hivatal igazgatójának előadása Bucarestben. Bucaresti, Holnap érkezik Bucarestbe Giuseppe Adami, az olasz állami statisztikai hivatal igazgatója, aki a fascizmusról és a szövetkezeti mozgalomról tart előadást Bucarestben.

— PAPOK NEM VEHETNEK RÉSZT SZÖVEKEZETEK VEZETÉSÉBEN. Bucarestből jelentik: A kultuszminiszter rendelete értelmében valamennyi vallásfelekezet papja számára tilos a szövetkezetek vezetésében vagy igazgatóságában résztvenni. Azok sem maradhatnak meg ilyen állásokban, akik jelenleg ilyen betöltöttek, mert számukra is magánzemélyek utalják ki a fizetéseket és ez összeférhetetlen a pap méltóságával. Bizonyos egyházi természetű szövetkezetekben csak a minisztérium különleges és egyenként kiadott engedélye esetében szabad résztvenni igazgatósági tagként napoknak.

A HATSCEK ÜGYNÖKSÉG 16-95
u) telefonszáma:

— Lippaiak tenisz-győzelmei Temesváron. A lippai teniszezők vasárnap Temesváron az Electrica csapatával mérköztek. A mérkőzést meglepetésre, de megérdemelten a lippaiak nyerték 9:6 arányban. Részletes eredmények: Férfi egyes: Lőrinczy (E)—Szabó (L) 6:3, 6:4. Vlad (E)—Margitay I. (L) 6:2, 6:2. Perian (E)—Fedor (L) 6:4, 1:6, 6:3, Margitay II. (L)—Petrovicu (E) 7:5, 6:3, Liptav (L)—Tordav (E) 6:4, 6:2. Lehman (L)—Catina (E) 6:4, 4:6, 6:0. Lidolt (L)—Kohanez (E) 6:2, 6:2. Női egyes: Petrutiu (E)—Liptav J. (L) 6:4, 8:6. Dehelean (E)—Mátrayné (L) 6:2, 6:2. Férfipáros: Szabó, Fedor (L)—Vlad, Petrovicu (E) 3:6, 6:1, 6:4. Margitay I., Margitay II. (L)—Lőrinczy, Dehelean (E) 6:4, 5:7, 6:4. Liptav, Lehman (L)—Catina, Giurcaneanu (E) 6:2, 6:2. Lidolt, Szabó (L)—Tordav, Perian (E) 7:5, 6:2. Vegvespáros: Petrutiu, Lőrinczy (E)—Margitay I., Liptav J. (L) 6:4, 7:5. Mátrayné, Szabó (L)—Vlad, Giurcaneanu S. (E) 7:5, 6:2.

— Portugália új szentszéki követet nevezett ki. Lisszabon, Portugália új szentszéki követet nevezett ki. Carnero Porcaro, volt közoktatásügyi miniszter személyében.

— Zay, volt francia miniszter a vizsgálóbíró előtt. Clermont Ferrand. Zay Jean főhadnagyot, volt francia közoktatásügyi minisztert ma a vizsgálóbíró kihallgatta. A katonai vizsgálóbíró előtt a vádlott Alexandre Varenue és Ferrand nagynevű ügyvédek nevezte meg védőül. Valószínűleg De Monzier, a világhírű francia büntetőjogász is védőjéül kéri fel a közeli napokban a súlyosan megvádolt kormánybíró.

— Itéletidő tombolt Japánban. Tokió. (Rador.) A DNB jelenti: A Csendes-óceán felől jövő hatalmas vihar borzalmas károkat okozott. Városok, kikötők és halászfalvak szenvedtek különös képpen a vihar miatt, amely több ezer házat rombadöntött, hidakat és vasúti berendezéseket rongált meg. Földcsuszamlás és árvíz még csak növelte a katasztrófát.

Vérexport-mozgalom

Dr. Yoichi Azuma, a tokiói császári egyetem tanára, nagy vérexport-mozgalom indított a kínai harcerek ellátására. Dr. Azuma olyan konzerválási eljárást talált fel, amelynek segítségével a vért 4-6 hétig frissen és átteleltetésre alkalmas állapotban lehet tartani. Az önkéntes adományozóktól nyert vérmentességet az eljárás szerint konzerválva, külön vészallító hajókon viszik Kínába, hogy a sebesült japán katonák életét megmentő véradományozók műtétekhez felhasználják.

— Olasz mintára készült zsidó-törvény Jugoszláviában. Zágráb. A Cvetkovics-kormány által röviddel ezelőtt bejelentett gazdasági és szociális reformok között szerepel — horvát lapok jelentése szerint — egy o-asz mintára készült zsidótörvény is, amelyet Pál régensherceg állítólag már alá is írt volna. Állítólag a törvényt egyelőre nem léptetik életbe.

— Életmentés az ujaradi Maros-hídnál. Keddén, a késő délelőti órákban az ujaradi hídról a Marosba vetette magát egy fiatal leány. A hid mellett homokos parton napfürdőző Endreffy Lajos szabadságon lévő önkéntes, aki azonnal a leány után uszott és szerencsésen kimentette. Mikor a leányt partra vitte, még eszméletlen volt. Röviddel ezután megérkezett a mentőautó, amelyen a kórházba szállították az életuntat. Sz. Ilona 16 esztendő s lányt. A kórházban magához tért és az ijedségen kívül más baja nem történt. Endreffy Lajosnak ez már a második életmentése.

— ÖNGYILKOS GAZDALKODÓ. Csizmás Pál 40 esztendő s aradmegyei Gurba községbeli lakos tegnap délután öngyilkosságot követett el. A gazdálkodó már régebbi idő óta epilepsziában szenvedett és emiatt vált meg az élettől.

A nap humora

— Mondd kérlek, milyen rokonságban vagytok ti tulajdonképpen Kőszegiekkel?

— Kőszeginé a feleségem pletykanénikéje

FÉRI: Ezzel a pástétommal valami bal történt. Sehogy se illik.

FELESÉG: Te folyton csak képződzöl. Az új szakcsknyvemben az áll, hogy kitűnő ize van.

— MEGMENTETTE A VADDISZNÓ A JUHPASZTORT A TAMADÓ MEDVÉTŐL. Kézdivásárhelyről jelentik: Izgalmas kajandban volt része Márton Ferenc juhászornak, aki a berecki erdőben legeltette nyáját. A pásztort hirtelen arra lett figyelmes, hogy a rábizott állatok valamitől megijedtek s amikor a juhok közé lépett, legnagyobb megdöbbenésére egy hatalmas anyamedve állott szemben. Botjával a medvére sújtott, mert úgy gondolta, hogy a hatalmas állatot ezzel elriasztja. A medve azonban két lábra emelkedett és úgy közeledett a pásztorhoz, Márton Ferenc a fenyegetően közeledő medve elől egy fára menekült, de a medve oda is követte. Már veszedelmes kezdett lenni a helyzet, amikor a közelben egy vaddisznó tűnt fel, mire a medve leugrott a fáról és eltűnt az erdő sűrűjében. A vaddisznó, amely észre sem vette ezt a jelenetet, szintén eltűnt s így a pásztort minden baj nélkül uszta meg a könnyen végzettsé válható kalandon.

— Negyven francia diplomáciai állás cserélt gazdát. Genf, Vichybol érkezett jelentés szerint a közeli napokban megtörténnek azok a nagy-jelentőségű személyi változások, amelyeket a diplomáciai életben terveznek. Negyven állás cserélt gazdát, nemcsak a külképviseleti hatóságoknál, hanem a külügyminisztérium belső szolgálataiban is.

— Revolveres támadás a sanghai-i francia engedményes terület rendőrfőnöke ellen. Sanghai. (Rador.) A Német Távirau Iroda jelenti: Pierre Blanchart, a francia engedményes terület rendőrfőnökét kínai terroristák revolverrel megtámadták és két revolverlövéssel megsebesítették. A lövöldözés során egy terrorista megsebesült, a többieknek sikerült megmeneküniük. Ugy vélik, hogy a merénletnek politikai háttere van.

— Temesváron is új van a cukorral. Temesvárról jelentik: A királyi helytartóságon tegnap délelőtt a Kereskedők Egyesületének képviselőjében küldöttség jelent meg Marta Alexandru dr. királyi helytartó előtt. A küldöttség elpanaszolta, hogy Temesvárott az utóbbi hetekben a cukorelosztó nem juttat, vagy csak igen kis mennyiségben ad cukrot a kereskedőknek. Főleg a kiskereskedőket hanyagolják el. Temesvárott ennek következtében az utóbbi időben nem lehet cukrot kapni az üzletekben. A cukorelosztó ezzel szemben korlátlan mennyiségben szolgálja ki a vásárlókat és így a közönség kénytelen egész délelőttöket és délutánokat eltölteni a vásárlással. Ez a visszasság köllemetlen helyzetbe hozza a vásárló közönséget, nem említve a kereskedőket, akiknek ez érzékeny kárt okoz. Marta Alexandru dr. királyi helytartó azonnal utasította Ionascu osztályfőnököt, hogy a panaszt vizsgálja ki és tegyen jelentést az ügyről.

— Aradi nyomdász tragikus halála. Kedd reggel Lintinger Kálmán nyomdász öngyilkosságot követett el és mire a hozzátartozói rátaláltak, már halott volt. Lintinger Kálmán 1937. szeptemberéig az Aradi Közlönyvel dolgozott. Tapasztalt szakember volt, aki fiatalabb korában többször volt Ausztriában, Németországban, sőt Dániában, Norvégiában, Svédországban is huzamosabb ideig tartózkodott és — többek között — egy mármóli lap nyomdájában is dolgozott. Az utóbbi időben betegeskedett és ötven-nyelvéves korában hunyt el. Temetése, amely iránt nagy részvét nyilvánul meg, csütörtökön délután öt órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— Öt-öt évi börtönre ítélték két bucaresti-i kereskedőt, beteg állatok husának forgalombahozatala miatt. Bucaresti A bucaresti-i állatorvosi hivatal tudomása-ra jutott, hogy Bucaresti különböző részeiben tilított állatvágások folynak. Felfedezéséről az állatorvosi hivatal értesítette az illetékes hatóságokat, amelyek megállapították, hogy több mérsáros tudatosan hús-utón levágott és beteg állatok húsát árusította vevőknek. A tettenért mérsárosokat katonai törvényszék elé állították, amely már ítélezzett is töltöttük. Hetzer I. mérsarost, a központi árucarnokból és Sebe Dumitru mérsarost az ilfov megyei Dudesi-Cioptea községből, beteg állatok husának forgalombahozásáért fejenként 5 évi börtönre és öt évi polgári jogvesztésre ítélték. Büntőrsaik közül Florea Marin és Crăciun Dumitru fejenként 5000 lei pénzbírsággal sújtották. A többi vád alá helyezett mérsárosok pere folyamában van. Az illetékes hatóságok részéről intézkedések történtek, hogy az ország valamennyi állatorvosi hivatalai erélyesen járjanak el a tilított vágások megszüntetése érdekében.

— SÖRÖSÜVEGGEL VERTEK FEJBE PÉNZELOSZTÁS KÖZBEN EGY HAMISKARTYÁST. Lugos. Dumitrie Ion 38 éves hamiskartyás egy lugosi kocsmában pénzeosztás közben összeveszett társaival. Veszekedés közben egyik őrs felkapott egy sörösüveget és azzal úgy főcsújtotta Dumitriet, hogy az vértől borítva, eszméletlenül esett össze. A kihívott mentők súlyos fejszettel kórházba szállították. A verekedők ellen megindult az eljárás.

— HAZATÉRNEK A FRANCIAORSZÁG TERULETEN ELŐ JUGOSZLAVOK. Belgrad. (Rador.) A DNB jelenti: A lapok szerint, azok a jugoszlávok, akik az el nem foglalt Franciaország területén nagy nyomorban élnek, visszatérnek az anyaországba. A jugoszláv nemzeti bank már rendelkezésre is bocsátotta a szükséges devizákat.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
WEISZ gyógyszerár. Piata Avram Iancu 12
JANKA gyógyszerár. Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszerár. Str. Mărăsesti.

SPORT KÖZLÖNY

Minden eddigi méreteket felülmuló nagyszabású versennyel ünnepli a tenisz-szövetség fennállásának tízéves fordulóját

Az ország legjobb verseny-játékosai Aradon

Az aradi kerületi tenisz-szövetség ez évben ünnepli fennállásának 10 éves fordulóját és ebből az alkalomból olyan nagyszabású tenisz-versenyeket készített elő, melyek minden eddigi országos versenyt felülmúlnak. Megértük annak idején, hogy milyen versenyeket tervez a szövetség és a tervek most már a megvalósulás stádiumába mentek át: sikerült az ország legjobb játékosainak részvételét biztosítani a három városban: Temesváron, Resicán és Aradon megtartandó versenyeken.

Tanasescu TC Roman, Caralulis (Doherty), Schmidt TC Roman, Berescu-Bereczky Magda TC Roman, a Viziru testvérek TC Roman, Rurac Politehnica Bucuresti és Botez Politehnica Bucuresti vesznek részt a versenyeken, a legjobb temesvári, resicai és aradi versenyzőkön kívül. Temesváron augusztus 29-30-31-én és

szeptember 1-én, Resicán szeptember 2-3-4-én, Aradon pedig szeptember 5-6-7-8-án bonnyolítják le a versenyt. Aradváros bajnokságáért fognak lefolyni a küzdelmek és a következő versenyszámokat öleli majd fel a nagyszabású tenisz-meeting:

Férfi egyes, férfi páros, női egyes, vegyes páros, ifjúsági fiúk, ifjúsági lányok, ifjúsági páros, gyermekverseny fiúk és lányok részére, oldboys-verseny.

A teniszsport hívei körében máris hatalmas érdeklődés nyilvánul meg a verseny iránt és az Eminescu parkbeli tenisz-pályák bizonyára nagy látogatottságnak fognak örüdeni a verseny napján, mert akit a tenisz csak a legkisebb mértékben érdekel, nem mulasztja el, hogy az ország legkiválóbb teniszeseit meg ne nézze komoly verseny keretében.

Legjobb csapatával indul az AMTE a kerületi bajnokságban

Az AMTE játékosai belátták, hogy az egyesület mai viszonyai között anyagi téritést nem nyújthat nekik és kivétel nélkül elhatározták, hogy amatőr-alapon is az egyesület rendelkezésére állanak. A piros-feketé a kerületi bajnokságban ilyenformán legjobb csapatukkal, valószínűleg a következő összeállításban játszanak:

Gerold — Lucian Kovács — Szurgyi, Szabó, Szegedi — Igna, Dvorzsák, Pintér, Reinhardt II., Bairin.

A vezetőség azzal a tervvel foglalkozik, hogy a nemzeti bajnokság A) csoportjában szereplő csapatok közül azokkal, amelyek éppen Temesváron, vagy Brádon játszanak, minden hét főn Aradon bonnyolít le barátságos mérkőzést, de az a terv is felmerült, hogy a Gloria-pályát esti mérkőzésekre is alkalmassá teszik, amely esetben ezek a barátságos mérkőzések hétfőnként esti mérkőzés keretében kerülnének lebonyolításra.

Az AMTE egyébként vasárnapra a temesvári Kinizsit hívja meg Aradra és amennyiben a tárgyalások sikerre vezetnek, úgy vasárnap AMTE—Kinizsi barátságos mérkőzés kerül Aradon lebonyolításra.

Kijelölték az A) ligás mérkőzések játékvezetőit

Bucuresti, A vasárnap nemzeti bajnoki első fordulóra a központi bírótisztület már ki is jelölte a játékvezetőket és ezek a következők:

Venus—Ripensia, bíró Ionescu-Tope.
Sp. Studentesc—Mica, bíró Cretu Aurel
FC Craiova—Rapid, bíró Ritter.
Universitatea—FC Braja, bíró Sebesan.
UDR—Unirea Tricolor, bíró Russu dr.
FC Ploesti—Mures, bíró M. Vlahu.
Gloria CFR—Victoria, bíró Petru Vasile.

O Ulabb határidő a B) ligába való jelentkezésre. A központ csütörtök estig ulabb határidőt adott a CAMT, AMTE, Gloria, Carpati, Juventus és Crisana részére, hogy a B) ligában való részvételre jelentkezzenek.

O A magyar bajnokság második fordulóján, vasárnap a következő mérkőzések kerülnek lebonyolításra: Ferencváros—E.ektromos, Ujpest—Kispest, BSzKRT—DIMA VAG, Szolnok—Szeged, Haladás—Gamma, SalBTC—Tokod, WMFC—Törekvés.

O Csepelen, a WMTK stadionjában bonnyolították le a Pestvidék—Zágráb válogatott atlétikai viadalt, amely Pestvidék 67:57 pontarányu győzelmével végződött.

O Az olasz tenisz-erőlista éien hármas holtverseny van; a sorrend a következő: Férfiak: 1—3. Cucelli, Romanoni, Del Bello, 4—5. Canapele, Rado, 6. Sada, 7. Bossi, 8. Scotti, 9—10. Taroni, Vido, Nők: 1. Tonolli, 2—3. Gaviraghi, San Donnino, 4. Manzutto, 5. Manfredi, 6. Quinlavallo.

Vasárnap megkezdődik a Nemzeti Bajnokság

és azok a játékosok, akik eddig nem tudtak más nagy egyesületben elhelyezkedni egy és más váratlan esemény közbejötté miatt, igen érthetően olyan álláspontra helyezkedtek, ami jobb belátás és sportszerűbb magatartásra enged következtetni. Bennünket, aradiakat, közelebbről az AMTE távozni akart játékosai érdekelnek, nevezetesen Gerold, Igna, Batrin, Szurdi, Léb, Szaniszló és még egynéhány kisebbnevű labdarugó, akik az utolsó pillanatig reménykedtek abban, hogy a közeljövőben mégis csak érdeklődni fog valamelyik nagy egyesület utánuk és ki tudják használni tudásukat és játékkészségüket. Ezek közül azonban csak Szaniszlónak van komolyabb tárgyalása az A) csoportba visszakerült kolozsvári Universitatea-val, ahol már több mérkőzést is játszott, az AMTE játékgendélyének birtokában, viszont Igna, Gerold és Batrin szolgáltat ma már a Gloria sem igényli, miután bizonyos körülmények folytán ez az egyesület nem kapott helyet az A) csoportban. Az okot, amiért a Gloria visszakényszerült a B) csoportba, minden sportember tudja, viszont azal is tisztában van, hogy a Crisanának, a Carpatinak és a TMAC-nak is olyan helyzetbe kell beleélnie magát, amely kizárja a lehetőségét annak, hogy új, anyagi áldozatot követelő játékosok megszerzésével törődjessék. Ezek röviden azok a körülmények, amelyek az AMTE játékosait — lehet, hogy éppen a kényszerítő körülmények hatása alatt, de lehet az is, hogy sportszeretük előtérbehozásával megerősödvé — arra az elhatározásra bírták, hogy nem hagyják cserben régi egyesületüket. Igazolja ezt a tény, hogy vasárnap az AMTE-nak az Egyetértés elleni játékára Szaniszló és Szurdi kivételével valamenyvi „egyista” megjelent és kérte a vezetőséget, hogy játszassék. Ezt a kérést az AMEFA jóesően vette tudomásul és készséggel adta meg a módot, hogy a „nagyok” ismét magukra ölthessék a piros-fekete mezt, amelyhez pár héttel ezelőtt még hűtlenné akartak lenni... A csapat játékán természetesen azonnal megéződött a játékosváltás és inferiorálissá vált az ellenfél, amelyen olyformán segítettek, hogy néhány AMEFA-erősséget átadtak ellenfelüknek, ilyenképpen remélve a játék szintjének emelését. Ez sikerült is, de még sem gátolta meg a teljes odaadással játszó AMTE-t abban, hogy magas gólaránnyal nyerje meg a mérkőzést. Aki künn volt ezen a mérkőzésen, azok, akik jobbanrosszban az AMTE mellett állottak és állanak ma is, akiknek soha sem volt fontos az, hogy csapatuk melyik csoportban játszik, akik csak magáért a klubért és a sportért voltak piros-fekete hívők azok megerősötten fogadták a „távolozó fiúk” visszatérését és a mérkőzés alatt és annak végén is a jóleső érzés különbözö megnyilvánulásaiiban részesítették kedvenceiket... Ha a visszatért játékosok elhatározása komoly egyesületükkel szemben, akkor meg is érdemlik ezt a szeretet-megnyilvánulást, de ha a régi idők anyagi jólét-visszaszerzésére gondolnak egyesek közülük, akkor kár az öröm

ért, kár a szeretetért és kár a sportért, amely végeredményében nem a kereseti lehetőséget, nem egyesek semmittevésének alapját képezhane a test ápolásának, a lélek erősítésének lehetőségét nyújtja, ami talán a labdarugónál is éppen olyan fontos, mint a más sportágakat üzöknél, akik ugyan nem „sztárok” a maguk sportágában, de többet használnak annak, mint az a labdarugó, vagy egyéb professzionista sportoló, aki csak addig harcol, küzd és fárad (állítólag) egyesülete színeért, ameddig a rápénz megvan, a fizetés is jár és a „szurkolóktól is lehet valamit keresni...” (v. l.)

Összeállították az atlétaválogatottat

Bucuresti. A szeptember 7-8-iki német-román atléta-válogatott mérkőzésre a román atlétikai szövetség összeállította a válogatott csapatot, amely a következő:

100 m.: Moinea, Zenide (tartalék: Stoichitescu).
200 m.: Moinea, Zenide (tartalék: Hidiosanu).
400 m.: Kiss, Ludu (tartalék: Stelorian).
800 m.: Kiss, Talmaciu (tartalék: Stamm).
1500 m.: Kiss, Talmaciu (tartalék: Radu Ionita).
5000 m.: Dinu Cristea, Radu Ionita.
110 m. gát: Stelorian, Kiss.
Magasugrás: Stoichitescu, Yost (tartalék: Grandpierre).
Távolugrás: Stoichitescu, Ionescu-Crumm, Rudugrás: Eilhardt, Dragomir.
Hármasugrás: Calistrat, Kreisel.
Súlydobás: Gurau, Schullery.
Diszkoszvetés: Havaletz, Schullery.
Gerelyvetés: Hansladen, Vamanu.
Kalapács: Biró, Katona (tartalék: Forgács).
4x100 m. váltó: Moinea, Stoichitescu, Zenide, Hidiosanu.
4x400 m. váltó: Kiss, Ludu, Stelorian, Talmaciu.

TEKESPORT

A tekebajnokság sorsolása

Az 1940. évi teke csapatbajnokság, mint már megirtuk, szeptember 1-én, vasárnap veszi kezdetét, mikor is úgy az A., mint a B. csapatok megkezdik mérkőzéseik lebonyolítását.

Mint a hétfői tanácsülésen megállapodtak, az A. csapatok tizenkettes, a B. csapatok pedig — tekintettel a játékosok távollétére — hatos csapatokkal veszik fel a küzdelmet, melyet azonban a viszonyok normalizálódása esetén, a második fordulóban a csapatok kívánságára tizenkettőre emelhetnek fel.

A sorsolás olyképpen történt, hogy ugyanazon napon úgy az A., mint a B. csapatok játékára vonatkozik a sorsolás, mely szerint a játéktrend a bajnokság első fordulójában a következő:

I. FORD. SZEPT. 1. Fortuna—Transilvania, Tricolor—Gutenber, Infratirea—Prietenii, AAC—Metalurgistul.
II. FORD. SZEPT. 8. Transilvania—Tricolor, Gutenberg—Infratirea, Prietenii—AAC, Metalurgistul—Fortuna.
III. FORD. SZEPT. 15. Tricolor—Prietenii, Infratirea—Metalurgistul, AAC—Transilvania, Fortuna—Gutenberg.
IV. FORD. SZEPT. 22. Gutenberg—AAC, Prietenii—Fortuna, Metalurgistul—Tricolor, Transilvania—Infratirea.
V. FORD. SZEPT. 29. Fortuna—Tricolor, Transilvania—Gutenberg, Infratirea—AAC, Prietenii—Metalurgistul.
VI. FORD. OKT. 6. Tricolor—Infratirea, AAC—Fortuna, Gutenberg—Prietenii, Metalurgistul—Transilvania.
VII. FORD. OKT. 13. Fortuna—Infratirea, Tricolor—AAC, Transilvania—Prietenii, Gutenberg—Metalurgistul.

A felsorolásban előemlítették a pályaválasztókat.

A visszavágó forduló előreláthatólag október végén indul és még karácsony előtt befejezést nyer, mely alkalommal a pályaválasztói jog elcserélődik.

A csapatbajnoki mérkőzéseket már az új gyakorló bírák fogják vezetni és pedig minden pályán úgy az A., mint a B. mérkőzéseket ugyanaz, míg a jegyzőt és pályabírákat az egyesületek kötelességre rendelkezésre bocsájtani.

A csapatbajnoki mérkőzésekben az igazolás alatt levő játékosok is résztvehetnek, míg az igazolás alatt állók, csak a kiadásuktól számított három hónap eltelte után

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az új buzarendelelet fontos intézkedései

Szeptember elsején lépnek életbe az új rendelkezések

A Monitorul Oficial ma Aradra érkezett, augusztus 26-iki 196. számában a 4586. és 4587. oldalon közli a legújabb buza- és lisztrendeleletet. Az új rendelet jelentőségével és intézkedéseivel rövid közlőn belül részletesen foglalkozunk, egyelőre azonban csak arra szorítkozunk, hogy a rendelet legfontosabb intézkedéseit ismertessük. Az említett rendelkezés 6. szakasza szövege a következőképpen hangzik:

„Senki sem vásárolhat búzát a termelőtől franco vagon termelési állomás, magasabb, vagy alacsonyabb áron, mint amely fentebb meghatározott. Ha ezen az áron nem lesz elégséges buza kínálat, a nemzetgazdasági minisztérium felhatalmazást nyer a taláható buzamennyiségek rekvizálására, olyan áron, amit hivatalosan állapítanak majd meg.”

A rendelkezés 10. szakasza értelmében a fenti intézkedések 1940. szeptember elsején lépnek életbe.

Mászóval, tekintettel arra, hogy a 75 ezer lejes fix ár szeptember elsején lép életbe, a következő négy napon — a mai szerdai napot is figyelembe véve — még a 68 ezer lejes minimális buzaár van érvényben.

Augusztus 31-ig adhatnak be nyilatkozatot azok, akik fizetések utáni adóval kapcsolatban amnesztiát akarnak igénybe venni

Szeptemberben megkezdzi a pénzügyigazgatóság a fizetési adó lerovásának ellenőrzését

Az aradi kivetési pénzügyigazgatóság felhívást intéz mindazokhoz, akik a törvény értelmében kötelesek a fizetések utáni adót leróni és közli velük, hogy az adóamnesztiáról szóló törvény értelmében augusztus 31-ig, tehát szombatig jelenthetik be az adóamnesztiára való igényüket, illetve azokat az adóösszegeket, amelyeket az alkalmazotti fizetések után be kellett volna fizetniük, de ezt a befizetést elmulasztották. A bejelentéstől számított 30 napon belül pedig az említettek az amnesztiatörvény által biztosított kedvezményes feltételek mellett befizethetik az elmaradt összegeket.

Hangsúlyozza a pénzügyigazgatóság, hogy pontos kimutatás készül mindazon munka-

adókról, akik elmulasztották az alkalmazotti adó befizetését szeptember hó folyamán pedig megkezdődnek az ellenőrzések és mindazokat, akik az említett törvényes rendelkezések ellen kihágást követtek el, másrészt pedig az adóamnesztiát által biztosított lehetőségeket sem vették igénybe, súlyosan megbírságozzák.

Külön figyelemzteti a pénzügyigazgatóság azokat, akik háztartási alkalmazottakat tartanak, hogy a népesedési hivatal kimutatásai alapján kezdik meg az ellenőrzést, amely tehát pontos lesz és módot nyújt mindazok megbüntetésére, akik a háztartási alkalmazottak fizetése utáni adót nem rótták le.

Petróleumvezeték a Ploesti—Bucuresti—Giurgiu-i vonalon

30 milliárd beruházás szükséges a kormány gazdasági programjához

A kormány felhivatalosa a „Romania” legutóbbi számában analizálja azt a gazdasági programot, amelyet a különböző gazdasági miniszterek legutóbbi nyilatkozataiban bejelentettek. A kormánylap szerint ez a program a megvalósulás stádiumába jutott és egyes programpontokra vonatkozóan a körülmények kedvezőek is és így azok megvalósítása már a közeljövőben megtörténhetik.

A gabonárák megállapítása

Amint azt lapunk közgazdasági rovatában is közöltük, a kormány a buza árát 75.000 lejben maximalta és ennek megfelelően állapította meg a liszt és a kenyér maximális árát is. Egyidejűleg a kormány új maximális árakat állapított meg az olajmagvakra is, amely árak inkább megfelelnek a piaci áraknak. — Ezekkel az ármegállapításokkal a kormány igyekezett elejét venni eme cikkek további ár-emelkedésének és ezzel kapcsolatos esetleges zűrzavaroknak, viszont ugyanakkor szem előtt tartotta a mezőgazdaság rentabilitásának kérdését is.

Nagy köz munkák kiadása előtt

A kormány tagjai részletesen átvizsgálták az előző kormányok köz munkaprogramját és megállapították, hogy ezen a téren ugyan nagy kezdeményezések történtek, de még mindig számos köz munka vár elvégzésre, amelyek most már halaszthatatlanok, így a kormány minél előbb be akarja fejezni a silozhálózat kiépítésére vonatkozó programot az új silozók megépítésével és közhasználatba adásával.

Rövidesen meg akarják építeni a Ploesti—Bucuresti—Giurgiu vonalon a petróleumvezetékét, amelynek egyrészt Bucuresti petróleumellátásában lesz nagy szerepe, másrészt pedig a dunai ciszternahajóknak nem kell majd

Constantába menni megrakódásra és ezzel a túlterhelt constantai petróleumkikötőt tehermentesítik.

A fentiekén kívül a kormány számos új vasútvonalat, főleg összekötő vonalat és utat akar építtetni, amelyek részben az új helyzet részben pedig gazdasági okokból feltétlenül szükségesek.

Ezeknek a köz munkáknak fedezésére cca 30 milliárd leire lesz szükség. Ezt az összeget a rendes költségvetésben csak hosszabb idő alatt tudják majd amortizálni. Mivel ekkora összegű belső kölcsön felvétele a mai körülmények között nem lehetséges, a kormánynak más hitelforrások után kell érdeklőnie. Ebből a szempontból számításba lehet egy nagyobb német áruhitel, az investációkhoz szükséges gének és alkatrészek hitelben történő beszerzéséhez. Ezt a kérdést a kormány most tanulmányoztatja.

A közellátás kérdése

Mivel egyes közszükségleti cikkekben az utóbbi hetekben hiány mutatkozott, illetve az ellátás biztosítottak nem látszik, a kormány illetékes szervei ennek megszüntetését illetőleg a zavartalan ellátás kérdését tanulmányozzák. Erre vonatkozóan már a közeljövőben különböző rendeletek fognak megjelenni, amelyekkel a kormány a forgalmi zavarokat akarja megszüntetni. Ugyanakkor más intézkedésekkel gondoskodnak arról is, hogy az áruellátásban a lakosság hiányt ne szenvedjen.

— ARDRAGITAS MIATT MEGBÍRSÁGOLTAK A BOTOSANI CUKORGYÁRAT. Bucurestiből jelentik: A botosani „Ripiceni” cukorgyárat egymillió lei bírsággal sújtották az árdragítási törvény rendelkezéseibe ütköző kihágások miatt.

Ezentúl csak készpénzfizetés ellenében szállítják a kereskedőknek a tankönyveket a könyvkiadóvállalatok

Az aradi könyvkereskedők értesítést kaptak a tankönyveket forgalombahozó kiadócégektől, hogy a most kezdődő iskolaévben a tankönyveket új feltételek mellett bocsátják a kereskedők rendelkezésére. Az az egyezmény ugyanis, amely eddig az iskolakereskedő kiadó vállalatok és a könyvkereskedők között fennállott, most lejárt. Az eddigi rendszer az volt, hogy a könyvkiadók a kereskedők részére hitelre, váltó ellenében szállították a tankönyveket, egyben pedig módot adtak a meg nem felelő könyvek becserelésére, másrészt pedig a megmaradt könyveket visszavették a kereskedőktől. Az új tanévtől kezdődően viszont a könyvkiadók a hitelre való eladást megszüntetik, tankönyveket csak készpénz, illetve előzetes fizetés ellenében szállítanak, a cserejogot megszüntetik és az el nem adott könyveket nem fogadják vissza. Mind ezekre való tekintettel a könyvkereskedők is arra kényszerülnek, hogy ne vásárolják meg előre a tankönyveket, hanem a diákoktól előjegyzéseket kérjenek a részükre szükséges könyvekre és ezek árát előre hajtásák be a diákoktól. Ennek megfelelően a könyvkereskedők annyi tankönyvet rendelnek majd készpénz fizetés ellenében, ahányvat náluk a diákok előjegyeztek.

Mátyás Jenő tanulmánya a magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége lapjában

A „Magyar Gyáripar”, a magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének hivatalos lapja legutóbbi számában vezető helyen értékes tanulmányt közöl „A magyar gyáripar és a szociális problémák” címen Matyas Jenő, a kiváló aradi származású gazdasági vezető írta a Magyar Munkaadók Központja elnökeként a Rimamurányi R. T. vezérigazgatójának tollából. A nagyvonalú tanulmányban Matyas Jenő részletesen ismerteti az olaszországi és németországi szociális tiltásokat, valamint azokat a reformokat, amelyek Magyarországon kerültek, illetve kerülnek megvalósításra, egyben pedig világos, mélyenszántó okfejtéssel vázolja ezeknek gyakorlati keresztülvitelét és ezek lehetőségeit.

— Megállapították a cement árat. A nemzetgazdasági minisztérium rendelkezése értelmében 15 ezer lejben állapították meg a Portland-cement vagonkénti árát, amely a termelési helyen értendő. Ebben az összegben nem szerepel a bélyeg, a csomagolás, a forgalmiadó, a fogyasztási és közési illeték. A CFR számára a cementet vagonkénti 14 ezer lejes áron szállítják. A kicsinybeni eladásra vonatkozóan érvényben marad az 1935. május 9-iki 17.512. számú miniszteri rendelkezésben megállapított ár.

Tűzfalakat és vajgyárat létesít a Szövetkezeti Intézet temesvári fiókja

A „Timisoara” szövetkezeti központ, amely a Nemzeti Szövetkezeti Intézet nemrégiben létesült bánági fiókja, a napokban igazgatósági értekezletet tartott, amelyen több nagyjelentőségű határozatot hoztak. A buzaérettelés kérdéseben a szövetkezeti központ előzetes megállapodásokkal jött alá, melynek értelmében 700 lejt fizet a buza mázsájáért, az átlagos fajsúly figyelembevételével, a termés begyűjtése pedig egyes központok útján történik. Elhatározták, hogy tűzfalakat létesítenek Temesváron és a lefakat számára korlátlan mennyiségben vásárolnak tűzfát, hogy ezzel is segítségére legyenek a tűzfaszükséglet fedezésének. A szövetkezeti központ már régebbi idő óta elhatározta vajfeldolgozó üzem létesítését Temesváron. Ilyen vajgyára jelenleg csak a német szövetkezeteknek van, amelyek által kezükben tartják a tej- és tejföllel ármegállapításának a monopóliumát. Az igazgatósági ülésen most elhatározták, hogy megteszik az első lényeges lépéseket a szövetkezeti vajgyár létesítésére. Kimondták, hogy a „Timisoara” szövetkezeti központ a jövőben tevékenységi körébe foglalja az állatkivitel is a bánági állattenyésztés elősegítésére. Végül bejelentették az értekezleten, hogy a csernyolci szövetkezeti áruelosztó Temesvárra tette át székhelyét és itt folytatja tevékenységét. Az áruelosztó céljaira a szövetkezeti központ jobb teherautót kap, amelyek segítségével a legkövetkező szövetkezeteket is idejében elláthatják a szükséges áruval.

Legújabb jelentéseink:

Lemondott az egyiptomi kormány

Faruk király ismét a lemondott miniszterelnököt bizta meg a kormányalakítással

BERLIN. A német távirati iroda jelenti Kairóból, hogy Hassan Sabri egyiptomi miniszterelnök benyújtotta lemondását Faruk egyiptomi királynak. A király ismét őt bizta meg a kormány megalakításával.

USA kőolajszállító gőzöst tartóztatott fel egy mexikói őrhajó

MEXIKÓ. A DNB jelenti: Egy mexikói őrhajó vasárnap reggel megállásra szólította fel a „Hama” nevű amerikai kőolajszállító hajót Acapulco kikötője közelében és átvizsgálta a hajó iratait. Néhány nappal előbb egy másik amerikai hajót tartóztatott fel a mexikói kikötő előtt. A mexikói sajtó az Egyesült-Államokkal való újabb incidensről beszél.

Szabadon engedték a németek a francia polgári internáltakat

BERN. A hadifoglyokat nyilvántartó nemzetközi iroda jelentése szerint azokat a nem-kegona francia internáltakat, akik a különböző német táborokban voltak elhelyezve, ma szabadonbocsátották. Ilyetve visszaküldték őket a megszállott vagy megnevezett területeken levő franciaországi lakóhelyükre.

Az USA képviseli Berlinben a Délafrikai államszövetséget

BERLIN. Az amerikai Egyesült-Államok berlini követsége és a svéd konzulátus együttes nyilatkozatot adott, mely szerint a délafrikai női németországi képviseletét a jövőben csak az USA látja el.

Szófiai megállapítás:

Jugoszlávia a tengelyhatalmak felé tájékozódik

Szófia. (Rador). A Stefani-iroda jelenti: Jugoszlávia politikai tájékozódása a tengelyhatalmak felé a belgrádi minisztertanács után nagy érdeklődést váltott ki Bulgáriában.

A minisztertanácsról kiadott közleményt nagy figyelemmel fogadták és az a vélemény, hogy Belgrádban elsősorban az ország érdekeit tartják szem előtt, valamint az olasz és német dinamikus kezdeményezés hatása alatt kialakult nemzetközi helyzetet.

Jugoszlávia minél inkább bele kíván illeszkedni az új helyzetbe és ennek a ténynek nagy a jelentősége, különös tekintettel a Balkán-félsziget többi országaira.

valamint az angol barátság veszedelmes maradékainak eltávolítása szempontjából.

Belgrád. A „Politika” című lap Macsek helyettes miniszterelnök nyilatkozatát közli, aki elmondta az újságíróknak, hogy a Jugoszláviában bekövetkező reformok tekintetében Zágrábban csak előzetes tárgyalások folytak, de azok tekintetében már teljes megállapodás jött létre. A javaslatok alapján bizottságok fogják a törvényeket kidolgozni és azokat csak akkor közlik a nyilvánossággal, Macsek még hangsúlyozta, hogy a törvények egyike sem irányul olyan polgárok ellen, akik más vallásfelekezethez tartoznának. Beavatótt jugoszláv körökben ezzel szívesen fenn tartják azt

a tegnap adott felhívatalos felvilágosítást, hogy a kormány egyes tagjainak bizalmas nyilatkozata szerint a zsidókat Jugoszláviában a gazdasági és kereskedelmi élet egyes ágából eltávolították.

Kormánybiztost neveztek ki az Unirea petróleumvállalathoz

Bucuresti. (Rador). A „Monitorul Oficial” közli, hogy az Unirea petróleumvállalathoz Macri mérnök személyében kormánybiztost neveztek ki.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, AUGUSZTUS 28.

Bucuresti, Radio România rövidhullámon, 6.45: Reggeli műsor, Radio România és Radio Bucuresti, 13: Időjelzés kulturális hírek, 13.15: Hangfelmérés (különböző zenei hangszerek), 14: Hírek 14.30: Rómán zene hangfelmérésekről, 15: Közlemények.

Radio România, 19.50: Hírek magyar nyelven.

Radio România és Radio Bucuresti, 20: Felolvasás 20.15: Silvia Serbescu zongorahangversenye.

Radio România, Radio Bucuresti és Radio Románia rövidhullámon, 20.40: Hírek 21: Goethe által inspirált zeneművek hangfelmérésekről. (A műsorban Mignon, Faust stb. részletek) 22: Hírek, sport hírek, 22.20: Hírek a külföld számára német, olasz, francia és angol nyelven. Radio România és Radio Bucuresti 22.40: Beethoven C-dúr (Waldstein) szonátája hangfelmérésekről, Zongorán előadja Wilhelm Kempff, 23.01—23.40: Richard Strauss: Don Quichote (A berlini operaház zenekarát vezényli a szerző. Hangfelmérés).

Budapest I. 7.40: Ébresztő, torna, hírek, közlemények, étrend hangfelmérések, 11: Hírek, 11.20: Felolvasás, 11.45: Felolvasás, 13.10: Hangfelmérések 13.40: Hírek, 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés 13.40: Weidinger Ede szalonzenekara, 17.15: A 150 éves Peleskei nőtársaság, Felolvasás 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, 18.15: Olasz táncfelmérések, 18.45: Legkisebb falvaink Kertész János dr. felolvasása, 19.15: Budapesti Hangverseny Zenekar Vezényel Polgár Tibor, Közreműködik Lennarai Ilona (ének), 20.15: Hírek magyar és román nyelven, 20.25: Az ipari légtisztítási iskola szerepe, Felolvasás, 20.40: Kalonánórák régen és most, Kubányi György felolvasása, Hámory Imre ének számaival, 21.45: Küllögyi negyedóra, 22: Vonósnégyes, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23.10: A rádió szalonzenekara, 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 0.20: Cigányzene 1.05: Hírek.

Budapest II. 20.25: Hangfelmérések, 21: Hírek, 21.25: Goethe és Magyarország Felolvasás, A verseket elmondja Fáy Béla 21.50: Szórakoztató zene.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetéseket az alábbi újságok kezelik.

OKTATÁS

Fleischerné Deutsch Margit német, angol, francia nyelven tanítását szeptember 1-én újra megkezdi. Cím: Str. Mocieni 10. 4011

ELLÁTÁS

Ist. uricsalád egy-két diákfiú vagy lányt teljes ellátásra felvenne. Cím a kiadóban.

ALKALMAZÁST KERES

Középkorú, egyedülálló, intelligens ist. szivegyasszony keres bármilyen elhelyezkedést. Jó kereskedő és gazdaszasszony. Cimeket „Vidékre is” jelizére a kiadóba kér. 4031

Perfektül főzők, éves bizonyítvánnyal bejáró szakácsnének ajánlkozom. Cimeket a kiadóhivatáiba kérek. 4023

Házvezetőből, vagy más hasonló állást keres megbízható fiatal, intelligens nő. Cimeket a kiadóba kér. 4026

Perfekt szakácsnő állást keres szeptember 1-re. Str. Brumărel 16-18. 4016

Mindenes házvezetőnő ajánlkozok magányos urhoz. Érdeklődni: Str. Oituz 132. 4027

ALKALMAZÁST NYER

Önállóan dolgozó melnárt fölvesz azonnalra Kiss-daráló Str. Mărăsesti 65. 4024

Tanulóleányt felvesz Kurzweil női divatszalon. Str. Brătianu 2-4. II. em. 4032

LAKÁS

Csinosan bútorozott, udvari szoba kiadó szept. 1-től, szomban az új betérségélyzével Str. Mircea Stănescu 5. 4028

Gyermektelen tisztviselőpár keres szép kétszobás lakást szeptember 1-re. Cimeket „Pontos fizető” jelizére a kiadóba. 3447

Földszintes

4 szobás lakás azonnalra, vagy szeptember-októberre olcsón kiadó, Str. Ecet. Teodoriu 3. 4016

Kiadó különbejártaú bútorozott szoba, fürdőszobahasználattal. Str. Minervei 2. 3937

Magánháiban bútorozott szoba, vagy üres lakás kiadó. Str. Spiru Gheorghie 7a. 4025

Olcsón kiadó

háromszobás modern szép lakás, Str. Aviator Gheorghescu 11a. szám a ttt a Park mellett.

VÉTEL-ELADÁS

Rövid keresztűros zongora jó állapotban eladó. Cím a kiadóban. 4021

Kukoricadaráló, alig használt, kézihajtásra, alkalmi áron eladó Agilis ügynököt magánfelek látogatására keresünk. Universal, Str. Tonia 4. 4030

Keresek megvételre jókarban levő varrógépet, Eugen Breitbart, Str. Baritiu 8. 4034

Jóállapotban levő női kerékpárt megvételre keresek. Koch, Str. Eminescu 2. 4008

Zongora, Stingl gyártmány, olcsón eladó Tempo, Fischer Eliz-palota. — Zálogcéduláját olcsón hosszabbítjuk, előleget nyújtunk.

INGATLAN

Megvételre keresek 1-2 lakásos villát vagy kertes házat. Cimeket a kiadóba kérek. 4033

KÜLÖNLEK

Elvesztett egy aktatáska Maxim Victor névre szóló iratokkal Megtaláló kéréstik adja le Str. R. Sirianu 7. sz. alatt. 4022

Porszívógép kölcsönbe kapható Kochnál Str. Eminescu 12. 4009

Olcsó bevásárlási alkalom a TEMPO bizományi üzletben

Fischer Eliz palota.

Porszívógép 2500, esernyőtartó 250 háromajtós citrom-furniros tükrös szekrény 5000, papirkosár 100, fali sarokvitrin 300, uriszoba 9000, ágyszodrony 300 török réz dohánvázószal 900, Kelim asztalterítő 2800, antik sakkasztal 1000, Kasmir terítő 900, fehér vaságy 1250, 4 kárpitozott szék 580 mahagóni ebédlő 8500, füstölt tölgyebédlő 15000, zöld vaságy, sodrony, éjjeliszekrény 1850, rádióasztal 400, francia háló 11.000 gyermek iskolapad 700, sportkocsi 2000, állókör 1400, ágyszodronybetéttel 500 előszobafal 800, 2 személyes rézagy és matracsodrony 4800, modern háló, íróasztalok kasszák, ebédlőszék nagy választékban.

Zálogkölcsonöket közvetítünk a temesvári zálogházba elintézésig előleg adunk. Zálogcéduláját megvásároljuk.

Hirdessen az Aradi Közlönyben